

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Meziobecní spolupráce jako významný faktor
územního rozvoje- příklad dobrovolného svazku obcí
„Mikroregion Hustopečsko“**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Mgr. Petr Klusáček, PhD.

Autor:
Marie Ambrožová

Brno 2016

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tematikou meziobecní spolupráce a jejími konkrétními dopady na činnost svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“. Je zaměřena na spolupráci a dopady společných rozhodnutí mikroregionu na rozvoj území a život lidí v jednotlivých obcích.

Klíčová slova

obec, mikroregion, dobrovolný svazek obcí „Mikroregion Hustopečsko“, meziobecní spolupráce, místní akční skupina

Annotation

This thesis deals with theme of intermunicipal cooperation and specific effects on the activity of the association of municipalities "Mikroregion Hustopečsko". It is aimed at cooperation and joint decision impacts on the development of microregion territory and the lives of people in individual communities.

Keywords

municipality, microregion, association of municipalities „Mikroregion Hustopečsko“, intermunicipal cooperation, local action group

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Meziobecní spolupráce jako významný faktor územního rozvoje – příklad svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ vytvořila samostatně. Použitou literaturu a zdroje uvádím v seznamu literatury.

V Brně dne 20. května 2016

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Petru Klusáčkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady, doporučení a trpělivost v průběhu zpracování své práce. Děkuji také panu RNDr. Leoši Vejpustkovi za poskytnutí cenných materiálů. Velký dík patří také všem starostům, kteří mi věnovali svůj čas a byli ochotni projevit své názory.

Zadání práce

OBSAH

1	Úvod.....	12
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl bakalářské práce	13
2.2	Metodika bakalářské práce.....	13
3	Meziobecní spolupráce v České republice	14
3.1	Historický vývoj obcí v ČR.....	14
3.2	Problémy malých obcí.....	16
3.3	Slučování obcí.....	17
3.4	Spolupráce obcí.....	17
3.4.1	Formy spolupráce	18
3.4.2	Důvody spolupráce.....	19
4	Meziobecní spolupráce ve Francii a sousedních státech České republiky	20
4.1	Meziobecní spolupráce ve Francii.....	20
4.2	Meziobecní spolupráce v sousedních státech České republiky.....	22
4.2.1	Slovensko.....	22
4.2.2	Polsko	23
4.2.3	Německo.....	23
4.2.4	Rakousko	24
5	Socioekonomická analýza území	26
5.1	Geografická poloha území svazku	26
5.2	Dopravní dostupnost a obslužnost.....	27
5.3	Přírodní podmínky	28
5.4	Obyvatelstvo	29

5.5	Ekonomické ukazatele.....	32
5.6	Občanská vybavenost.....	35
5.7	Technická infrastruktura	36
5.8	Cestovní ruch	38
6	Současné fungování svazku.....	40
6.1	Vznik a předmět činnosti dobrovolného svazku obcí	40
6.2	Spolupráce svazku s místní akční skupinou	42
6.3	Partnerské subjekty svazku obcí	43
7	Kvalitativní výzkum a diskuze výsledků	44
7.1	Problematika dosavadního fungování meziobecní spolupráce	45
7.2	Problematika budoucí podoby meziobecní spolupráce	50
7.3	Profily respondentů	52
8	Návrhy možných opatření.....	54
9	Závěr	57
10	Seznam literatury.....	58
10.1	Knižní zdroje.....	58
10.2	Články a periodika	60
10.3	Internetové zdroje.....	61
10.4	Legislativa	62
11	Přílohy	63
	Příloha 1- Otázky řízeného rozhovoru	
	Příloha 2 - Počet obyvatel v obcích	
	Příloha 3- Struktura obyvatel obcí	
	Příloha 4- Fotodokumentace	
	Příloha 5- CD s přepisy rozhovorů	

1 Úvod

Obec je odvozena od slova občan a právě občané očekávají od své obce poskytování kvalitních služeb. Jedním ze způsobů, jak docílit aby obec byla příjemným místem pro život a dále se rozvíjela, je meziobecní spolupráce. Aby spolupráce mezi obcemi byla plně funkční, musí být přirozená. Měla by vznikat odspodu a seshora být pouze lehce usměřována. Prvotní územní spolupráce vznikala především tam, kde se obyvatelstvo tolik nestěhovalo a tamní komunity držely již od počátku při sobě.

Meziobecní spolupráce je nástrojem, dokazujícím, že společně se dá prosadit víc. Sdílením či přenosem zkušeností je možné dosáhnout poskytování kvalitnějších služeb, a to levněji i efektivněji. Vedení obcí musí vědět, jací lidé na území žijí, co dělají, o co se zajímají a co jim vyšší kvalita veřejných služeb přináší. Zájem občanů by měl být jak pro stát tak i samosprávu na prvním místě a do meziobecní spolupráce by měli být zapojeni všichni občané.

Téma meziobecní spolupráce jako významný faktor územního rozvoje - příklad dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ jsem si vybrala, protože pocházím z obce Zaječí, která je jeho členem. Nechci, aby se naše obec sestávala z pasivních občanů a rozvoj obce stál jen na bedrech vedení obce. Zájem nejen mým, ale i ostatních občanů je optimální fungování obcí i svazku. Doufám, že se tato práce stane inspirací a napomůže vedení obcí k zamyšlení nad dalším rozvojem společného území.

Tato práce zhodnocuje situaci v dobrovolném svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ a dělí se do následující struktury:

- rešerše literatury,
- představení dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“,
- šetření se starosty obcí v rámci dobrovolného svazku obcí,
- vlastní návrhy možného zlepšení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analýza současného stavu a fungování meziobecní spolupráce v rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“. Dílčím cílem je provedení šetření prostřednictvím rozhovorů s představiteli obcí spojených v rámci dobrovolného svazku obcí na zkoumaném území. Na základě analýzy a rozhovorů se starosty jednotlivých obcí vytvořit návrhy a možná opatření vedoucí k zefektivnění meziobecní spolupráce v rámci dobrovolného svazku obcí Mikroregion Hustopečsko.

2.2 Metodika bakalářské práce

První část práce je orientována na dostupné domácí i zahraniční literární zdroje, které jsou zaměřeny na problematiku meziobecní spolupráce a potřeby vzniku možné spolupráce mezi různými aktéry. V této části se také budu zabývat meziobecní spoluprací ve Francii, která se stala jakýmsi průkopníkem a vzorem v meziobecní spolupráci. Dále přiblížím vývoj meziobecní spolupráce v sousedních státech České republiky, především ve Slovenské republice a naznačím rozdíly spolupráce obcí od rozdělení Československé federativní republiky v roce 1992. Technikou zpracování první části je vyhledávání a sběr dostupných dat z odborných publikací, článků a internetových zdrojů a jejich následná interpretace.

Druhá část již popisuje konkrétní dobrovolný svazek obcí „Mikroregion Hustopečsko“, jeho ekonomickou, demografickou a sociální situaci. Údaje byly zjišťovány z Českého statistického úřadu nebo ze Sčítání lidu, domů a bytů v letech 2001 a 2011, na jejichž základě byly vyhotoveny grafické výstupy.

Poslední třetí část se týká fungování dobrovolného svazku obcí a jeho aktivit, které mají vliv na rozvoj území. Informace, ze kterých vychází vlastní část práce, jsou založeny na vlastním kvalitativním výzkumu, který byl proveden formou řízených rozhovorů se starosty obcí. Jedná se o sběr dat od omezeného počtu respondentů. Jejich odpovědi byly výstupem pro nadcházející kapitolu s názvem Kvalitativní výzkum a diskuze výsledků.

3 Meziobecní spolupráce v České republice

Ústava České republiky (1993) nám v článku 99 uvádí, že: „*Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.*“ Dle §1 zákona 128/2000 Sb., o obcích je obec definována jako: „*Základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek vymezený hranicí území obce.*“

3.1 Historický vývoj obcí v ČR

Již v 9. století se na našem území začala utvářet sídelní struktura (Pápol, Pavlas, 2006). Sídelní struktura České republiky má značnou historickou kontinuitu, která se výrazně neměnila od 17. století (Rozložení a koncentrace obyvatelstva České republiky, online).

Sídlo je geografický pojem, je základní jednotkou osídlení a považuje se za ně každé obydlené místo včetně příslušných ploch, které je bezprostředně využíváno obyvatelstvem (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 129). Seskupení menšího počtu domů tvoří vesnické sídlo a seskupení velkého počtu domů plnících městskou funkci vytváří město. Rozmístění lidských sídel v krajině označujeme pojmem osídlení. Ovšem obec a sídlo nejsou významově stejné pojmy, protože obec považujeme za statisticko-administrativní prostorovou jednotku, která je složena z jednoho nebo více sídel, vesnic nebo samot (Chalupa, 2011). O čemž svědčí obrovské množství částí obcí nebo katastrálních území. Pro český venkov jsou typická malá sídla a relativně hustá síť menších měst. (Perlín, 1999).

Po vzniku samostatného Československa byla zachována struktura územního členění z období Rakouska-Uherska, což pro nově vzniklý stát nebylo optimální (Růžková, Škrabal, 2006). Z tohoto důvodu byla připravena reforma v rámci tzv. župního zákona, která byla schválena roku 1920 (Janák, 1971). Zákon ovšem nebyl na území českých zemí nikdy realizován a svou účinnost nabyl pouze na Slovensku. Následovala tedy další reforma, která rušila předchozí a rozdělila území na čtyři země se zemským prezidentem a zemským zastupitelstvem (Růžková, Škrabal, 2006). Nižšími správními jednotkami se staly okresy, kterých bylo vytvořeno 148 v zemi České a Moravskoslezské. V čele okresů stáli okresní hejtmani. V období protektorátu započala velká ztráta částí

státního území. Následovala úplná likvidace dosavadní státní správy a samosprávy, které byly nahrazeny autonomními orgány a orgány říšskými (Krejčí et al., 2010).

Po skončení druhé světové války byly dle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění zakládány národní výbory a začala platit zásada o podřízenosti národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně (Krejčí et al., 2010).

V roce 1949 bylo zákonem č. 208/1948 Sb., o krajském zřízení ustanoveno nové rozdělení českých zemí na 13 krajů a Prahu. Kraje byly řízeny krajskými národními výbory a v Praze byl ustanoven Ústředí národní výbor hlavního města Prahy, ovšem se stejným postavením jako krajský národní výbor (Růžková, Škrabal, 2006).

V roce 1960 došlo k další úpravě. Citelně se snížily počty okresů i krajů a byla vytvořena středisková sídelní struktura. Důvodem této reorganizace byl problém se zajišťováním správní agendy místními národními výbory a z toho důvodu začaly být utvářeny větší obce s rozsáhlejším územím (Růžková, Škrabal, 2006). Redukce počtu obcí byla provedena na základě koncepce rozvoje osídlení, která vymezovala 5 kategorií obcí z hlediska jejich významu. První tři kategorie se týkaly městského prostředí (střediska osídlení oblastního významu, obvodního významu a místního významu), další dvě pak území venkovského - nestředisková sídla trvalého významu a nestředisková sídla ostatní (Krejčí et al., 2010). Perlín (1999) uvádí, že tato struktura ovšem měla spíše negativní dopad na rozvoj malých sídel, přičemž Ouředníček a Posová (2006) dodávají, že tento jev směřoval k postupné likvidaci nestřediskových sídel.

Obrat přišel až po roce 1989 zřízením obecní samosprávy a okresních úřadů. Tato soustava byla jen náznakem následující reformy, kterou lze členit na tři fáze. V první fázi bylo zřízeno v rámci České republiky 14 krajů. Pro potřeby regionální politiky Evropské unie bylo potřebné z důvodu malé populační velikosti některých krajů vytvořit regiony soudržnosti. Ze 14 krajů, které se nachází v rámci systému Evropské unie na hierarchické úrovni NUTS 3, tak bylo vytvořeno 8 regionů soudržnosti na úrovni NUTS 2. V rámci druhé fáze následovalo zrušení okresů a vzniklo celkem 205 obcí s rozšířenou působností, které převzali kompetence okresních úřadů. Konec této fáze znamenal vytvoření nové územně správní regionalizace. Území České republiky se od této

doby členění na 14 krajů a 205 obcí s rozšířenou působností. Třetí fáze je zaměřena spíše na kvalitu veřejné správy a jejího managementu, přesunu některých kompetencí ze skupiny malých obcí na jiné úrovně správy, kde by byla zajištěna vyšší kvalita výkonu těchto správních agend (Krejčí et al., 2010). Dle Putnama (1993) tak reforma územní veřejné správy v České republice byla završena v roce 2003 zrušením okresních úřadů a decentralizace dosáhla dočasného maxima.

3.2 Problémy malých obcí

Česká republika se vyznačuje vysokou hustotou sídel a jejich relativně rovnoměrným rozložením. Početná jsou venkovská sídla a velká města jsou zastoupena jen zřídka. Ovšem tato charakteristika není příznačná pro celé území republiky. Hustá síť malých sídel je příznačná zejména pro Čechy a oblast Českomoravské vysočiny. V částech Moravy a Slezska jsou sídla větší a navzájem více vzdálená (Rozložení a koncentrace obyvatelstva České republiky, online).

Po roce 1990 se většina obcí, které byly dříve sjednoceny, rozpadla a vytvořila samostatné obce. Počet obcí se od této doby zvětšil zhruba o polovinu a ustálil se na počtu zhruba 6250 obcí (Malý lexikon obcí České republiky, online). Obce do 800 obyvatel dnes tvoří kolem 75 % všech obcí České republiky. To znamená kolem 4510 obcí a z tohoto počtu má necelých 1570 obcí velikost pouze do 200 obyvatel (Kameníčková, 2010).

Dle Galvasové a kol. (2007) se malé obce potýkají zejména s problémem nízké hustoty osídlení a s tím spojenými vyššími náklady na dosažení veřejných služeb či dosažení vybavenosti ve srovnání s většími obcemi. Největší negativa spatřuje v:

- snižování úrovně dopravní obslužnosti veřejnou dopravou,
- omezená možnost poskytování služeb základní občanské vybavenosti,
- nízká úroveň vybavenosti technickou infrastrukturou,
- rychlý úbytek pracovních míst a omezená příležitost k zaměstnání,
- nedostatek finančních prostředků pro zajišťování činností spadajících do působnosti obcí,
- ztížené podmínky pro výkon veřejné správy.

Na druhou stranu existuje spousta kladných věcí, které mohou malé obce svým obyvatelům nabídnout a využít je ve svůj prospěch. Proto je v celospolečenském zájmu tuto sídelní strukturu zachovat. Mezi klady můžeme zařadit:

- velmi ceněné kvalitní životní prostředí,
- klid a bezpečnost,
- dobré mezilidské vztahy,
- vyvážená péče o venkovský prostor (Galvasová a kol., 2007).

3.3 Slučování obcí

Slučování i spolupráce obcí je popsána v zákoně č. 128/200 Sb., o obcích, §19 odst. 1. Zde je uvedeno, že jednotlivé obce se mohou sloučit na základě dohody s dalšími dvěma nebo více sousedními obcemi. Území obce tvoří po sloučení území slučovaných obcí.

Problémy malých obcí mohou obce vyřešit dvěma způsoby - vzájemnou spoluprací nebo sloučením se s jinou obcí či obcemi. Slučování obcí za účelem řešení ekonomických problémů se také považuje za dobré východisko, nicméně v České republice není tento jev brán zcela pozitivně, protože k relativně násilnému slučování v rámci vytváření střediskových obcí docházelo v druhé polovině 20. století (Galvasová a kol., 2007). Kameníčková (2003) k tomu uvádí, že slučování obcí lze nahradit jejich vzájemnou spoluprací při realizaci určitých projektů nebo při zajištění některé z funkcí. Spoluprací nelze vyřešit vše, může se však za určitých podmínek stát předstupněm pozdějšího sloučení. Dále konstatuje, že větší obce jsou úspěšnější při ovlivňování sociálně-ekonomických podmínek života obyvatel na svém území.

3.4 Spolupráce obcí

Spoluprací rozumíme relativně trvalé kooperativní vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo více aktéry stejného typu např. mezi územními samosprávnými celky, které vznikají dobrovolně z vůle jejich účastníků za účelem dosažení či dosahování nějakého společného cíle. Spolupracující aktéři jsou formálně rovnoprávní, přispívají k dosažení cíle ze svých zdrojů a spoluzodpovídají za výsledek (Illner, 2007).

Právo místních společenství na sdružování je z mezinárodního hlediska popsáno v Evropské chartě místní samosprávy, kterou Česká republika podepsala v roce 1998 a ratifikovala, čímž se stala součástí našeho právního řádu. Deklaruje právo místních společenství spolupracovat při výkonu svých pravomocí a sdružovat se k plnění společných zájmů s jinými místními společenstvími. Toto právo bylo promítnuto a konkretizováno v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (Illner, 2007).

Dalšími zákony zmiňujícími spolupráci obcí jsou zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a také zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, podle kterého se má obec, v níž se nachází základní škola, dohodnout se sousedními obcemi nebo okolními obcemi na vytvoření spádového obvodu základní školy (Galvasová a kol., 2007).

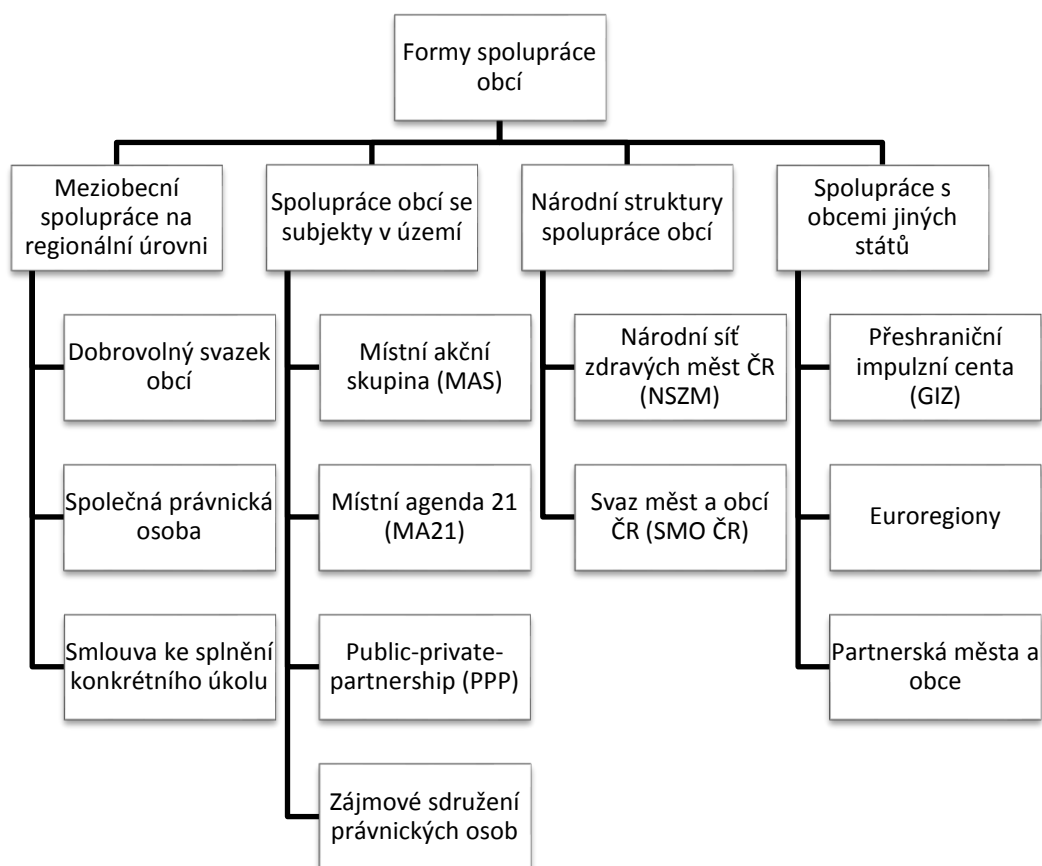
3.4.1 Formy spolupráce

Formy spolupráce představují konkrétní právní a organizační podobu systému spolupráce, zásadní je však vztah ke konkrétnímu účelu (Galvasová a kol., 2007). Zákon stanoví, že obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Ovšem způsoby této spolupráce nepředepisuje (Illner, 2007). Ve všech případech je spolupráce v pravomoci obcí a musí být schválena jejich zastupitelstvy. Zákon však v § 42 odst. 2 zákona o obcích uvádí následující tři formy spolupráce:

- spolupráce na základě smlouvy, kterou obce mezi sebou uzavřou ke splnění konkrétního úkolu,
- spolupráce na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- spolupráce vznikající zakládáním právnických osob dvěma nebo více obcemi podle zvláštního zákona, v tomto případě obchodního zákoníku (Čermák, Vobecká a kol., 2011).

Existují samozřejmě i další formy spolupráce, protože v zákoně o obcích nejsou formy spolupráce uvedeny taxativně. Toto ustanovení dává obcím možnost, aby na základě zákona o obcích uplatnily i jiné formy meziobecní spolupráce.

Kromě spolupráce s tuzemskými obcemi mohou naše obce spolupracovat také s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. (Illner, 2007).

Obr. 1 Schéma členění způsobů a forem spolupráce dle Galvasové a kol.

Pramen: Galvasová a kol., 2007, vlastní zpracování

3.4.2 Důvody spolupráce

Důvody obecní spolupráce mají především charakter účelový, který spočívá ve spojení obcí s cílem zabezpečovat potřeby svěřené obci ze zákona. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Pokud potřeby přesahují možnosti obce, navazují obce účelovou spoluprací s cílem:

- zabezpečit investiční akce přesahující možnosti obce jedné, případně takové akce, které se realizují na katastrálních územích více obcí
- podílet se na projektech, které souvisí s rozvojovými aktivitami regionu či mikroregionu a mají významný efekt, např. zvyšování konkurenceschopnosti regionu (Galvasová a kol., 2007).

4 Meziobecní spolupráce ve Francii a sousedních státech České republiky

Dle Vajdové (2006) je spolupráce obcí obecně považována za nástroj nejen kompenzace problémů spojených s velikostí obcí, ale za nástroj schopný vyvažovat také globalizační tendence zasahující i lokální úroveň veřejné správy a politiky.

Goldsmith (1996) tvrdí, že v jižní Evropě se chápání důležitosti místní samosprávy více zaměřuje na komunitární hodnoty a reprezentaci lokálních zájmů. Teritoriální reprezentace je v této oblasti chápána jako esenciální hodnota místní demokracie. Naproti tomu severoevropský model místní samosprávy věnuje spíše pozornost hodnotě efektivnosti a víc se zaměřuje z jedné strany na pnutí a rozpory mezi místní a celostátní demokracií a z druhé strany na ideje rovnosti a spravedlnosti.

4.1 Meziobecní spolupráce ve Francii

O francouzskou zkušenost s velikostmi obcí, efektivitu výkonu veřejné správy na lokální úrovni i legislativní úpravu spolupráce obcí se opírá i Česká republika (Vajdová, 2006). Francie je jednou z největších zemí v Evropě, Podle CIA (online) by měla mít k červenci roku 2015 až 66 553 766 obyvatel. V obcích do 10 tisíc obyvatel žije polovina populace. Zájmy všech obcí hájí národní organizace všech obcí- Sdružení starostů Francie. Sdružení starostů velkých měst hájí zájmy měst (Vajdová, 2006).

Před rokem 1992 existovalo ve Francii mnoho forem spolupráce, jako jsou třeba syndikáty nebo okrsky. Ve snaze zjednodušit formy spolupráce obcí zavedla centrální vláda v roce 1992 zákonem o územní správě republiky tři formy spolupráce. Nejúspěšnější z nich se stala jediná forma a to Communautés de commune, přeloženo jako společenství obcí. Těchto útvarů vzniklo 1349 a sdružovaly asi 15 000 obcí (Vajdová, 2006).

Následoval Chevenement Act, neboli zákon o posílení a zjednodušení spolupráce, schválený roku 1999. Tento akt redukoval formy spolupráce, představoval přímé donucení doprovázené silnými finančními pobídkami (Antonová, 2005). Taxativně vymezoval tři formy spolupráce. Obce někdy byly do těchto forem spolupráce přinuceny představitelem státní správy i proti jejich vůli. Do 1. ledna 2002 vzniklo 14 communautés urbaine, neboli městských společenství, 120 communautés d'agglomération, v překladu

společenství aglomerace a 2033 communautés de commune - společenství obcí. Tímto došlo ke zjednodušení a naprostá většina municipalit je v dnešní době integrována v nějaké formě spolupráce (Vajdová, 2006).

Tento úspěch je interpretován jako úspěšný návrat státu do místní veřejné správy. Intervence státu se soustředí na určení pravidel a procedur, rolí a uspořádání. Ovšem volnost je ponechána politice spolupracujících útvarů, které jsou výhradně ponechány lokálním představitelům. Centrální vláda definuje priority a procedury, díky kterým je dosahováno určitého cíle. Na druhou stranu je místním aktérům ponechán výběr prostředků. Kontrola je ze strany centrální vlády také oslabena. Jedná se o nový systém, v němž intermunicipální vlády hrají stále důležitější roli v systému (Borraz, Le Gales, 2005). Meziobecní instituce odpovídají za velké oblasti politik jako je ekonomický rozvoj, plánování, ochrana přírody apod. Je velmi důležité, aby představitelé těchto samospráv zvládali dosahovat konsenzu v různě obtížných případech. Navíc k tomu přibývají i nároky vyplývající z regulací a financování Evropské unie. Z toho vyplývá, že meziobecní orgány jsou podřízeny nejen pravidlům a procedurám stanovených centrální vládou, ale také nadnárodním normám. Proto je důležité osvojit si novou odbornost na politické i administrativní úrovni. Doposud ve většině communautés předsedá starosta, nejčastěji města, kolem kterého je společenství soustředěno (Vajdová, 2006). Galvasová (2008) doplňuje, že část kompetencí seskupení je povinná a část si může zvolit. Společenství obcí vykonávají úkoly v rámci samostatné i přenesené působnosti. Na společenství jsou převedeny povinné působnosti obcí. Tyto kompetence nesmějí obce samostatně vykonávat, a pokud je chce některá z obcí zpět, je potřeba souhlas prefekta a většiny obcí daného seskupení. Pro zachování principu jednotnosti pak musí být tato pravomoc vrácena i ostatním obcím. Calzat (2013) dodává, že francouzský systém meziobecní spolupráce je velmi dobře propracovaný. Zároveň se ale objevuje i potřeba tento model zjednodušit a vyjasnit kompetence, ty je potřeba delegovat na tu správnou úroveň místního řízení.

4.2 Meziobecní spolupráce v sousedních státech České republiky

4.2.1 Slovensko

Slovensko prodělalo ve společném státě Československé socialistické republiky stejné reformy veřejné správy. Tyto reformy byly zaměřeny především na slučování obcí a prošli procesem integrace obcí v rámci střediskové soustavy. Po roce 1989 došlo na Slovensku rovněž k procesu rozpadu obcí jako v České republice, ale v podstatně menším rozsahu. Od roku 1990 vzniklo na Slovensku 267 nových obcí (Berčík, Lovecký, 2003). V současnosti je na Slovensku 2927 obcí (Obce Slovenskej republiky, online).

Po roce 1990 si Slovensko zvolilo zákonem o obecním zřízení jiný systém místní veřejné správy. Mají oddělený systém státní správy a samosprávy, ale i přímou volbu starosty. I na Slovensku řeší problémy malých obcí formou meziobecní spolupráce, která se týká nejen samosprávných funkcí, ale i přenesené působnosti. Meziobecní spolupráce má na Slovensku řadu forem a mezi nejrozšířenější patří „zduženie obcí“, které se zakládá smlouvou o sdružení podle zákona o obecním zřízení (Kukliš, 2002). Dle Galvasové a kol. (2008) jsou na Slovensku velmi podobné formy spolupráce jako v České republice. Jedná se o smlouvu ke splnění konkrétního úkolu, založení právnické osoby podle zvláštního zákona a již zmíněné zřízení sdružení obcí. Další formou spolupráce jsou společné obecní úřady. Vykonávají jak některé úlohy náležející do samosprávné působnosti obce, tak úlohy spojené s výkonem státní správy. Zajímavým aspektem společných úřadů je to, že mohou sdružovat i obce, které spolu územně nesouvisejí. Vytváření společných úřadů bez výraznější koordinace ze strany státu vedl k některým nepříliš příznivým výsledkům. Velikost obvodů společných obecních úřadů je značně variabilní, liší se i rozsah převedených působností. Navíc nejsou přesně definovány vztahy mezi starostou sídla společného obecního úřadu a starosty i zastupitelstvy ostatních členských obcí.

4.2.2 Polsko

Polsko má přibližně 38,5 milionu obyvatel a jedná se o osmý nejlidnatější stát Evropy (CIA, online). Využívá trojstupňového administrativního dělení. Člení se na vojvodství, okresy a obce. Polská obec by se dala přirovnat k naší obci s rozšířenou působností. Polsko se totiž i po změně režimu, na rozdíl od České republiky a Slovenska, vyhnulo fragmentaci. V Polsku je do dvou tisíc obyvatel pouze sedm obcí. Většina obcí se nachází ve velikostní kategorii od 2-20 tisíc obyvatel, a proto slučování a kooperace obcí není hlavním tématem ani strategií rozvoje (Vajdová, 2006).

4.2.3 Německo

Dle Galvasové a kol. (2008) je místní správa v Německu dosti složitá a liší se v jednotlivých spolkových zemích. Problematika malých obcí je řešena od 70. let, kdy byly obce dobrovolně i povinně slučovány, aby byla dosažena určitá minimální hranice počtu obyvatel. Německo má 14 999 obcí, tohoto počtu je do dvou tisíc obyvatel 8 885 obcí a do 500 obyvatel je 3 881 obcí (Vajdová, 2006). Autoři Gabriel a Eisenmann (2005) uvádějí, že místní vláda jako třetí administrativní a politický stupeň, sestává z obcí, svobodných měst, sdružení malých obcí a různých typů jednotek utvářených ke speciálnímu cíli (kommunale Zweckverbände). Nejdůležitější formou meziobecní spolupráce je účelový svaz. Má právní subjektivitu a spravuje záležitosti vymezené mu zákonem. Jeho členy mohou být kromě obcí také okresy, kraje, společnosti, instituce, nadace, právnické i fyzické osoby. Další možností je vytvoření pracovního společenství, které nemá právní subjektivitu, nebo uzavření vzájemné dohody. Dále mohou obce zakládat obchodní společnosti a mohou mít také účast v soukromých podnicích (Galvasová a kol, 2008).

Pozornost se v Německu více věnuje na implementaci New Public Management. Ten se dá obecně vyjádřit jako modernizace veřejné správy a narůstající participace občanů (Vajdová, 2006). Strategie New Public Management jsou různé, ale pro Německo se uvádí následující:

- orientace místní veřejné správy na občany;
- New Public Management filozofii je vlastní názor, že výkon místní veřejné správy se dá významně vylepšit, jestliže se pozornost soustředí na výstup systému zajišťování veřejných potřeb. To předpokládá přesné určení počtu,

kvality a ceny veřejných služeb (public goods), které má zajistit každá lokální administrativní jednotka. Mají stanovit zdroje potřebné k tomu, aby se služby zajistily efektivně. Za tím účelem se sestavuje „katalog produktů“, který obsahuje všechny specifické produkty a který slouží jako podklad k politické kontrole administrativy. Od administrativy se očekává, že bude řídit autonomně a efektivně jak finanční, tak organizační a lidské zdroje, které jsou pro ni alokovány;

- funkční diferenciací mezi politikou a administrativou. Politická exekutiva rozděluje zdroje a stanoví cíle, administrativa je plní co nejefektivněji a stará se o každodenní administrativní rutinu, k čemuž se uzavírají smlouvy mezi zastupitelstvem a odbory úřadu. Smyslem je oddělení politické a administrativní exekutivy, zajištění politické kontroly výkonu administrativy a především větší profesionalizace a specializace administrativy;
- produkce a zajištění lokálních veřejných služeb má být decentralizováno co nejvíce jak územně, tak funkčně. Pokud jde o zdroje i o produkty. Mohou-li být některé služby efektivněji realizovány soukromým sektorem, privatizací nebo public-private-partnership, měli by být jimi zajištěny;
- nový administrativní systém má nejen zajistit průhledný a efektivní výkon úkolů místní veřejné správy, ale má institucionalizovat benchmarking, neboli porovnávání výkonu veřejné správy místními vládami mezi sebou a mechanismy uplatnění nejlepší praxe (Gabriel, Eisenmann 2005).

4.2.4 Rakousko

Rakousko má federativní uspořádání sestávající se z devíti spolkových zemí. Celkem zde existuje 2 359 municipalit, přičemž Vídeň má specifické postavení a je zároveň spolkovou zemí i municipalitou. Téměř polovina obcí má v Rakousku mezi 1 000 a 2 500 obyvateli a 84 % pak mezi 500 a 5 000 obyvateli (Schantl, 2013). Z toho lze usoudit, že ve velikostní struktuře rakouských sídel převažují menší obce. V Rakousku je dlouholetá tradice ve spolupráci mezi obcemi při plnění úkolů a je pro ně velmi důležitá (Galvasová a kol., 2008). Obce spolupracují z důvodu povinné spolupráce dané zákonem i z dobrovolné iniciativy. Obecně platí, že všechny obecní úkony a služby v Rakousku mohou být vykonávány na bázi meziobecní spolupráce. Podpora této

spolupráce se liší v jednotlivých regionech jak z hlediska financování, tak i v dalších ohledech. Obecně platí, že z veřejných prostředků je spolufinancován pouze rozvoj či založení a řízení spolupráce mezi obcemi, nikoli samotná aktivita (Schantl, 2013).

Způsob spolupráce a její forma vždy závisí na konkrétních úkolech a povinnostech, které jsou společně řešeny. Existují různé formy spolupráce od neformální či málo až vůbec institucionalizované až po velmi silně formálně institucionalizované s pevnými pravidly (Schantl, 2013). Galvasová a kol. (2008) dodává, že zákonem je upraven jednak vznik a fungování sdružení obcí i finanční podpora meziobecní spolupráce jiných územních seskupení. Důsledně je dodržován princip dobrovolnosti.

5 Socioekonomická analýza území

5.1 Geografická poloha území svazku

Území svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ se nachází v Jihomoravském kraji, jihovýchodní části České republiky. Území Jihomoravského kraje, kam území svazku patří, dlouhodobě představuje strategickou křižovátku Evropy. V blízkosti se nachází města Břeclav, Hodonín, Brno dále Bratislava a Vídeň. Z nadregionálního hlediska je poloha svazku ve středu evropského prostoru a je velice výhodná a perspektivní, především díky tomu, že území leží na jedné z významných komunikačních os Praha-Vídeň, Praha-Bratislava. Z administrativního hlediska členění České republiky kopíruje svazek obcí hranici správního obvodu obce s rozšířenou působností Hustopeče, ke kterému je připojena jedna obec spadající pod ORP Břeclav, a to obec Zaječí. Svazek obcí je složen z 29 obcí, jmenovitě Boleradice, Borkovany, Bořetice, Brumovice, Diváky, Horní Bojanovice, Hustopeče, Kašnice, Klobouky u Brna, Kobylí, Krumvíř, Křepice, Kurdějov, Morkůvky, Němčičky, Nikolčice, Popice, Pouzdřany, Starovice, Starovičky, Strachotín, Šakvice, Šitbořice, Uherčice, Velké Hostěrádky, Velké Němčice, Velké Pavlovice, Vrbice a Zaječí. Jednotlivé katastry na sebe navazují, čímž utvářejí ucelené území.

Obr. 2 Poloha dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ v Jihomoravském kraji

Pramen: Vlastní zpracování

5.2 Dopravní dostupnost a obslužnost

Dopravní poloha obcí v rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ je dosti heterogenní. Nachází se zde oblasti exponované, průměrné i periferní. Exponované jsou obce v těsné blízkosti dálnice D2 Brno-Břeclav-Bratislava a mezinárodního železničního koridoru Berlín-Praha-Budapešť. Průměrné obce leží na železniční trati č. 255 Zaječí- Hodonín a podél silnice II. třídy II/421. Ostatní obce svazku, zejména v severní a severovýchodní části území svazku, jsou periferní.

Obr. 3 Poloha dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ v dopravní síti

Pramen: Mikroregion Hustopečsko, online

V posledních letech je velmi frekventována otázka tzv. dopravní obslužnosti území. Problémem je disproporce mezi rostoucími náklady a klesající poptávkou, která se řeší zejména omezováním počtu spojů. Tím dojde ke snížení nákladů, ale i k úbytku počtu cestujících, což opětovně vede k další redukci dopravy a nepříznivý vývoj tak stále pokračuje. Úroveň plošné dopravní obsluhy veřejnou dopravou se liší podle konkrétní situace v území. Podstatný vliv má především postavení obce v sídelním systému (počet obyvatel) a její poloha v dopravní síti (centrální, periferní). Významným faktorem rozvoje sítí veřejné dopravy je též koncentrace pracovních míst a s tím související dojíždka do zaměstnání (AGROPROJEKT PSO, 2007).

Dopravní obslužnost je v rámci svazku zajišťována autobusovou a železniční dopravou. Železniční dopravu zajišťuje jediná společnost České dráhy a.s. a mezi poskytovatele autobusových služeb patří BORS Břeclav a.s., Tourbus a.s. Brno, ČSAD Hodonín a.s. nebo Adosa a.s. Rosice. Na území svazku se v posledních letech uplatňuje integrovaný dopravní systém (AGROPROJEKT PSO, 2007).

Pod pojmem integrovaný dopravní systém se rozumí takový způsob zajištění veřejné dopravy v území, v němž jednotlivé druhy dopravy vzájemně spolupracují a vytvářejí tak přehledný a jednoduchý systém vzájemně provázaných linek s jednotným tarifem, přepravními podmínkami a pravidelnými intervaly mezi spoji (Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje, online).

5.3 Přírodní podmínky

Hlavní vliv na přírodní podmínky dnešního svazku obcí mělo alpínsko-himalájské vrásnění. Převážná část území je tvořena terciénními pískami a jíly a terciénními horninami. V jihozápadní a severní části území svazku se nachází kvarténní usazeniny. Geomorfologicky spadá většina území svazku obcí do provincie Západní Karpaty a na jih území zasahuje provincie Západopanonská pánev (Atlas krajiny České republiky, 2009).

Ochrana cenných přírodních hodnot je řešena vyhlášením zvláště chráněných území dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Na území dobrovolného svazku obcí „Mikroregionu Hustopečsko“ se nenachází žádné velkoplošné zvláště chráněné území, což relativně zjednodušuje využívání krajiny. Maloplošných zvláště chráněných území se v území nachází 11 o celkové rozloze 1.145,5 ha. Nejčastějším objektem ochrany jsou stepní a lesostepní ekosystémy, ve dvou případech jsou chráněny doubravy, kromě toho také mokřad a umělá přehradní nádrž, která leží na území mikroregionu jen z části. V několika obcích mikroregionu stojí památné stromy. Významné mokřady se nacházejí na jihozápadním okraji území. Jedná se o část mokřadů Dolního Podyjí v okolí Novomlýnských nádrží a části dolního toku řeky Svatky. Evropsky významných lokalit je na území svazku obcí deset (AGROPROJEKT PSO, 2007).

5.4 Obyvatelstvo

Dobrovolný svazek obcí „Mikroregion Hustopečsko“ sdružuje 29 obcí okresu Břeclav. V rámci celého území svazku žije dle počtu obyvatel v obcích k 1. 1. 2015 36 987 obyvatel. Na území svazku je 13 obcí převyšující 1000 obyvatel z čehož dvě obce převyšující hranici 3000 obyvatel. Ostatní obce se pohybují pod hranicí 1000 obyvatel. Obcí s nejvyšším počtem obyvatel jsou Hustopeče, které mají 5859 obyvatel. Nejmenší obcí, co do počtu obyvatel, je Kašnice, která má pouze 215 občanů (Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2015, online). Při pohledu na dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v nejmenší obci, je důležité upozornit na fakt, že díky bohatému zázemí přilehlé obce Klobouky u Brna, počet obyvatel v průběhu 20. století vzrostl více než o třetinu.

V průběhu 20. století došlo k mírnému poklesu obyvatel na území svazku. Celkově se jedná o pokles 2,7 % v letech 1990 – 2011. Jak můžeme vidět v Tab. 1 jedná se o opačný vývoj než má Česká republika, kde za uvedené období počet obyvatel vzrostl o 11 %. Od roku 1991 počet obyvatel České republiky kolísá, tomuto trendu odpovídá i vývoj Jihomoravského kraje i okresu Břeclav, ovšem počet obyvatel na území svazku stabilně roste.

Tab. 1: Vývoj počtu obyvatel v letech 1900-2011

	1900	1950	1980	1991	2001	2011
DSO Hustopečsko	37 406	34 513	36 586	35 608	35 871	36 390
okres Břeclav	108 802	99 560	113 235	113 261	114 197	112 828
Jihomoravský kraj	849 875	977 892	1 141 993	1 144 160	1 134 780	1 163 505
Česká republika	9 374 028	8 896 086	10 291 927	10 302 215	10 230 060	10 436 560

Pramen: Historický lexikon obcí 1869-2005, SLDB 2011, Retrospektivní přehled o počtu obyvatel a domů v letech 1869 - 2011 v krajích a okresech, vlastní zpracování

Při komparaci posledního uskutečněného cenzu k 26. 3. 2011 a aktuálně dostupných dat lze zpozorovat nárůst počtu obyvatel ve většině obcí. Největší nárůst počtu obyvatel má oproti roku 2011 obec Hustopeče. Naopak v obcích Klobouky, Nikolčice, Popice, Šakvice, Uherčice a Vrbice došlo k úbytku obyvatel. Největší pokles počtu obyvatel je v obci Klobouky. Počty obyvatel v obcích dobrovolného svazku jsou přílohou této práce (Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2015, SLDB 2011, online).

Věkové složení obyvatel dobrovolného svazku není příliš příznivé. Podíl osob ve věku 0-14 let je o něco nižší než podíl osob ve věku 65 a více. Jedná se o celorepublikový trend, který lze očekávat i v budoucích letech. Příčinou je nízká porodnost a odchod silných poválečných ročníků do postproduktivního věku. Což bude v budoucnu zvyšovat nároky na zdravotní a sociální služby (SLDB 2011, online).

Tab. 2: Struktura obyvatel v dobrovolném svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“

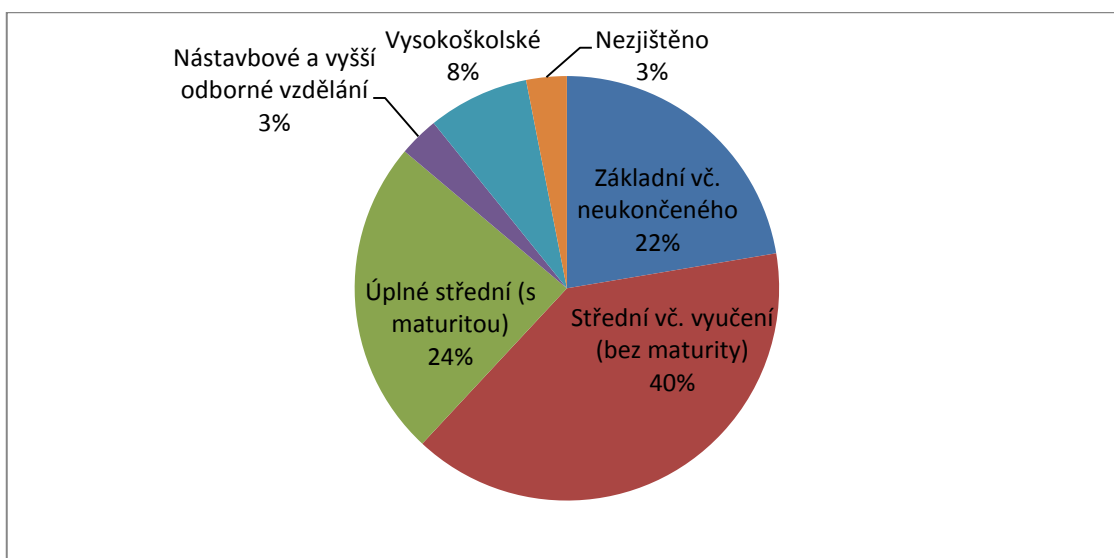
Obec	Celkem obyvatel	Obyvatelstvo - věk: 0 - 14 - celkem	Obyvatelstvo - věk: 0 - 14 - v %	Obyvatelstvo - věk: 15 - 64 - celkem	Obyvatelstvo - věk: 15 - 64 - v %	Obyvatelstvo - věk: 65 a více - celkem	Obyvatelstvo - věk: 65 a více - v %
Mikroregion Hustopečsko	36 390	5 912	16,25	28 348	77,90	6 349	17,45

Pramen: SLDB 2011, vlastní zpracování

Při bližším prozkoumání je patrné, že obce na území svazku se ve věkové struktuře značně liší. V jihozápadní části je věková struktura příznivá např. v obcích Zaječí a Starovice. Naopak ve východní části převládá starší obyvatelstvo např. v obcích Boleradice, Kobylí, Krumvíř a Morkůvky. Nejhuře je na tom věková struktura v obci Kašnice, kde na jednoho obyvatele ve věku 0-14 let připadají přibližně dva lidé ve věku 65 a více. Tabulka věkové struktury svazku obcí je přiložena v příloze (SLDB 2011, online).

Vzdělanostní úroveň obyvatelstva na území svazku je spíše nižší. Přibližně tři čtvrtiny obyvatel nemají ani maturitu. Vyššího odborného či vysokoškolského vzdělání dosahuje pouze 11% obyvatel svazku. Nižší vzdělanost je možné přisuzovat vyšší zaměstnanosti v zemědělství, které je pro tuto oblast typická (SLDB 2011, online).

Dle SLDB 2011 je nejvíce obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou i vyšším vzděláním v Hustopečích, Kloboukách a Velkých Pavlovicích. Naopak největší podíl osob, které dosahují maximálně středního vzdělání včetně vyučení je v Popicích, Pouzdřanech, Starovicích a Uherčicích.

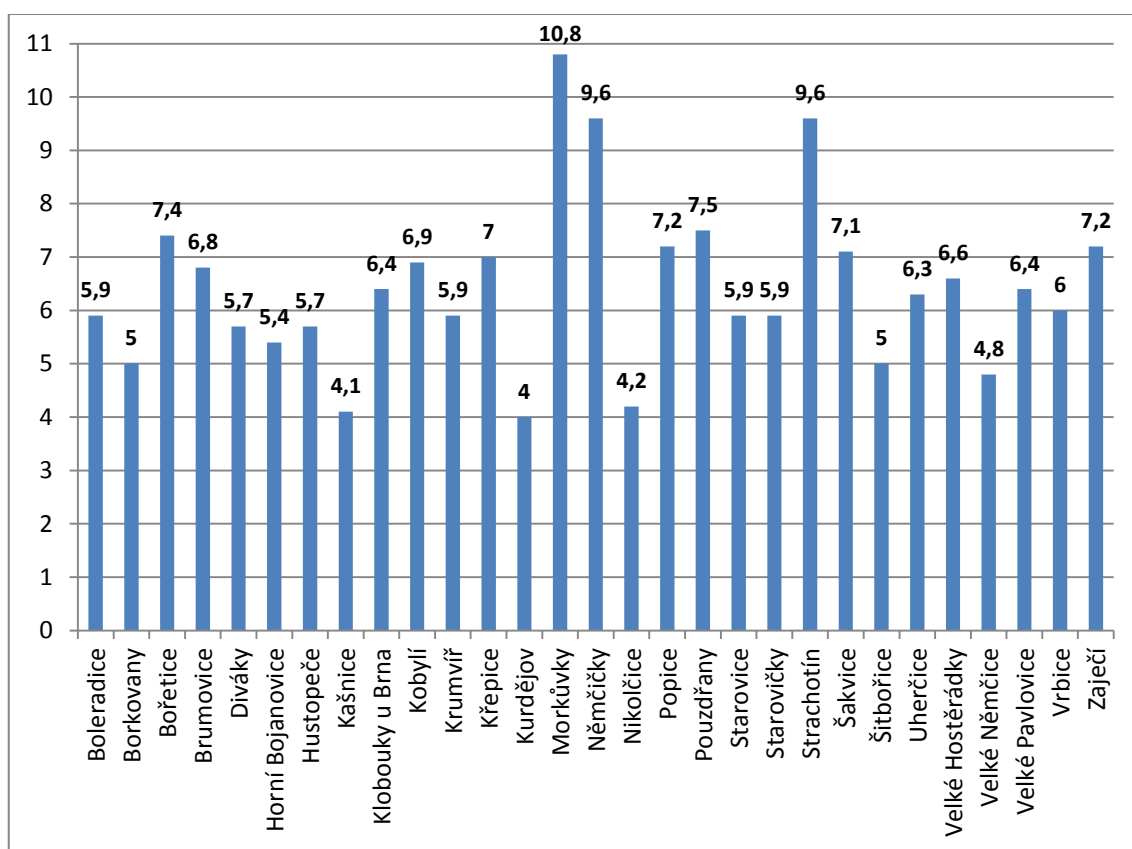

Obr. 4   **Vzdělanostní struktura**

Pramen: SLDB 2011, vlastní zpracování

5.5 Ekonomické ukazatele

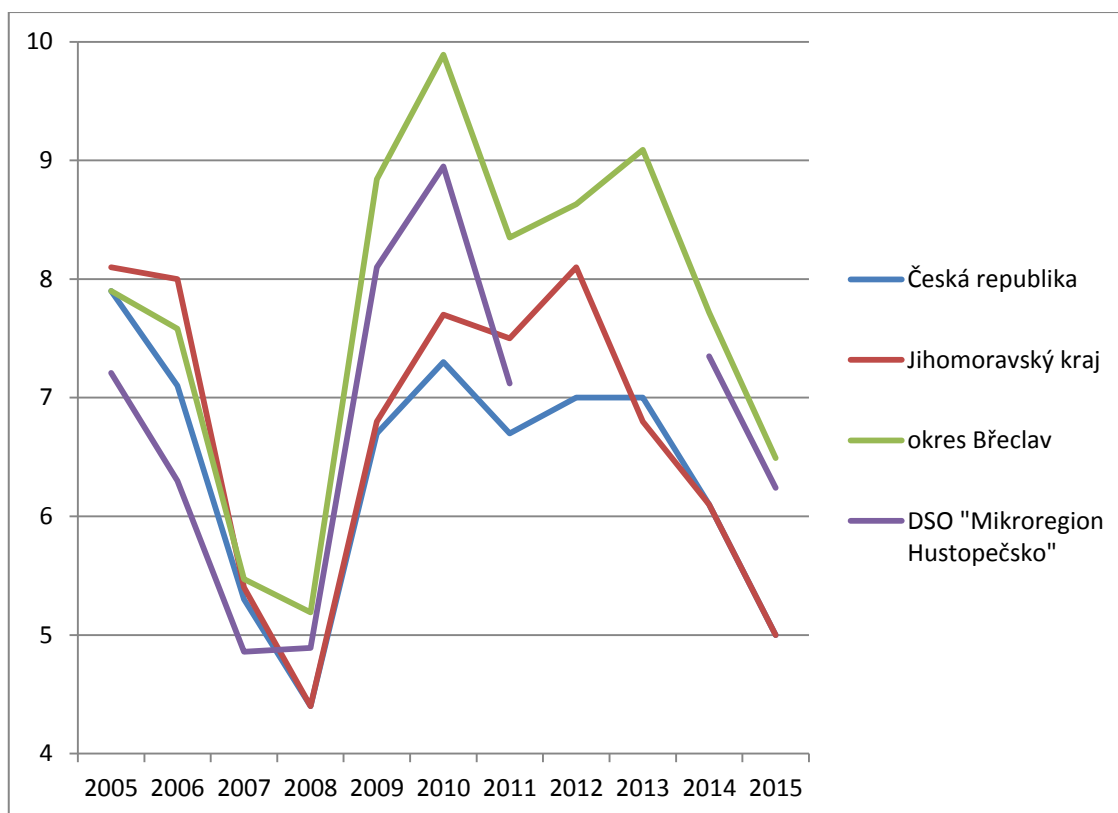
Dle dat z Integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí byla určena míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích svazku „Mikroregion Hustopečsko“. Z grafu míry nezaměstnanosti dle jednotlivých obcí k 1. 1. 2016 vyplývá, že nejvyšší míru nezaměstnanosti má obce Morkůvky s 10,8 %. Naopak nejnižší nezaměstnanost, pouze 4 %, má obec Kurdějov. Za celé území svazku je míra nezaměstnanosti 6,3 %. Vysvětlením pro poměrně nízkou míru nezaměstnanosti může být i možnost dojížděky obyvatel do spádového území okresního města Břeclav a krajského města Brna (Integrovaný portál MPSV ČR, online).

Obr. 5 Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích dobrovolného svazku „Mikroregion Hustopečsko“

Pramen: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování

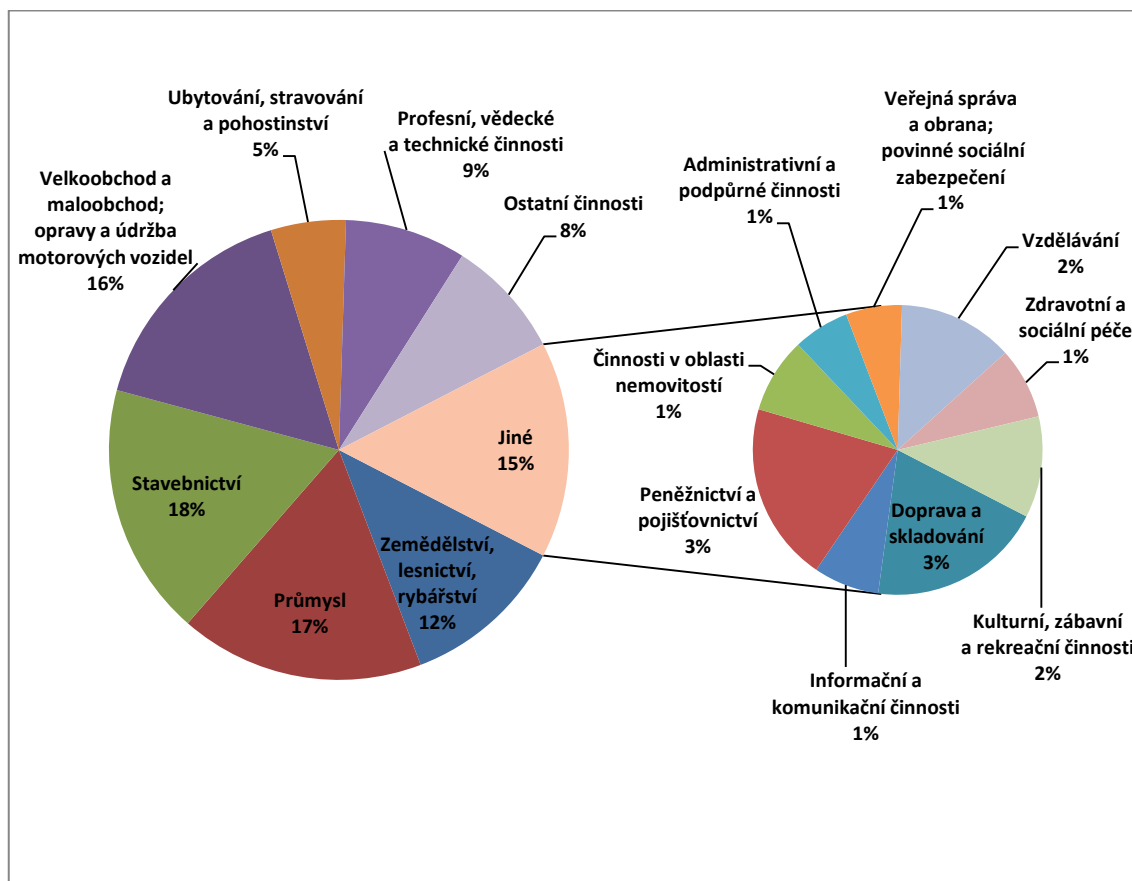
V následujícím grafu je znázorněna míra nezaměstnanosti na celostátní, krajské, okresní a mikroregionální úrovni. Data jsou sledována od roku 2005 do roku 2015. Díky změně metodiky sběru dat nejsou dostupná data za mikroregion v letech 2012 a 2013. Míra nezaměstnanosti v České republice, Jihomoravském kraji, okrese Břeclav i na území dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ má přibližně stejnou vývojovou tendenci. Na území dobrovolného svazku obcí se projevuje sezonní kolísání nezaměstnanosti, které je typické pro tuto oblast. Míra nezaměstnanosti je nejvyšší v zimních měsících a postupně se snižuje s přibývajícím příležitosti sezónního zaměstnání ve stavebnictví a zemědělství. S ukončováním sezónních prací míra nezaměstnanosti opět stoupá.

Obr. 6 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti ve svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“, okrese Břeclav, Jihomoravském kraji a České republice v letech 2005-2015

Pramen: Český statistický úřad: Zaměstnanost, nezaměstnanost, vlastní zpracování

Podle Českého statistického úřadu rozvíjí ekonomické subjekty svoji činnost v kategoriích stavebnictví, průmysl, velkoobchod a maloobchod; oprava a údržba motorových vozidel i v zemědělství; lesnictví; rybářství. Nejméně jsou zastoupena odvětví administrativních činností a veřejné správy (viz graf níže). (Vybrané statistické údaje za obec, online).

Obr. 7 Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti na území DSO „Mikroregion Hustopečsko“ k 31. 12. 2015

Pramen: Vybrané statistické údaje za obec, vlastní zpracování

5.6 Občanská vybavenost

V každém územním celku roste význam služeb, navíc jejich rychlá diverzifikace ukazuje, že je důležité je rozdělovat na jednotlivé sektory, protože mají různorodý vliv na ekonomický růst i ekonomický rozvoj (AGROPROJEKT PSO, 2007).

První velkou skupinu služeb zaujímají služby komerční, do kterých spadají služby nevýrobního charakteru, výrobní a opravárenské služby, maloobchodní služby a finanční a poštovní služby. Nevýrobní služby jsou na území dobrovolného svazku rozmístěny nerovnoměrně. Města Hustopeče, Klobouky u Brna a Velké Pavlovice disponují všemi základními službami, jako jsou kadeřnictví, čistírny a prádelny, fotografické služby, taxislužby, půjčovny vozidel, autodopravy, půjčovny průmyslového zboží, zahradnictví, pohřebnictví aj. Některé obce tyto služby postrádají. Jedná se však o služby méně využívané a tím pádem jejich koncentrace do měst není nijak zatěžující pro občany mikroregionu. Ovšem kosmetika a kadeřnictví má zastoupení ve všech obcích mikroregionu. Pohřebnictví je zastoupeno v polovině obcí. Výrobní a opravárenské služby jsou na území mikroregionu rozmístěny rovnoměrněji než služby nevýrobního charakteru. Provozovny jsou koncentrovány především do Hustopečí, ale velká nabídka těchto služeb je i v Kloboukách u Brna nebo ve Velkých Pavlovicích. Nejvíce jsou zastoupena stavební a dřevozpracující řemesla i opravy motorových vozidel. Na území mikroregionu Hustopečsko mají své provozovny i krejčí, švadleny, kovozpracující řemesla a opravy kol. Maloobchod je zastoupen ve všech obcích dobrovolného svazku. Prodejny potravinářského zboží jsou nejméně jednou provozovnou zastoupeny ve všech obcích. Další druhy maloobchodních prodejen se nacházejí jen ve větších obcích. Ve většině obcí jsou specializované prodejny nahrazeny prodejny smíšeného zboží. Pokud občané vyhledávají obchodní střediska, mohou za nimi vyjet do Boleradic, Bořetic, Klobouk u Brna, Šitbořic, Velkých Němčic, Velkých Pavlovic a samozřejmě do Hustopečí. Větší obce nabízejí i specializované prodejny. Restaurace nebo pohostinství jsou ve většině obcí kromě obce Kašnice. Finanční služby jsou příkladem sektoru, který se koncentruje do měst. Tři provozovny pojišťovnických služeb jsou umístěny v Hustopečích a po jedné se nacházejí v Kloboukách u Brna a Šitbořicích. Poštovní služby jsou zajišťovány ve všech obcích dobrovolného svazku Hustopečsko. Hustopeče dominují počtem provozoven maloobchodu, veřejného stravování, finančních a poštovních služeb.

Jelikož se jedná o centrum mikroregionu, nachází se zde i specializované obchody a služby jako jsou vinárny, dárkové zboží, obuv, textil, sport, zahrádkářské potřeby, realitní, cestovní a advokátní kanceláře, daňové, účetní a projekční poradenství apod. (AGROPROJEKT PSO, 2007).

5.7 Technická infrastruktura

Technická infrastruktura a její vybavenost je jednou ze základních charakteristik daného území. Proto je velmi důležité, jak pro obyvatele žijící na území mikroregionu, tak i pro potenciální investory, vědět jak složité bude napojení na rozvody elektřiny, plynu, zdroje vody, kanalizaci a čističku odpadních vod. Vodovod je zaveden do všech obcí v rámci dobrovolného svazku. Prakticky ve všech obcích kapacita vodovodu vyhovuje. Dodávky jsou z vodních zdrojů Vranovice a Zaječí. Čistírna odpadních vod je vybudována v 17 obcích. Ostatní obce nejsou napojeny na ČOV. Plynofikováno je 28 obcí svazku, výjimkou je obec Borkovany. V procentuálním vyjádření je plyn zaveden do 96,6 % obcí. Ve všech obcích napojených na plyn kapacita sítě dostačuje. Regulační stanice stojí skoro u všech plynofikovaných obcí. Podzemní zásobníky plynu, z nichž je rozváděn se nenacházejí na území svazku. Východní částí území svazku prochází ropovod, který se zde dělí na svou východní a jižní větev. Všechny obce svazku jsou standardně vybaveny elektrickou sítí, která je společně s vodovodem nejvíce rozšířenou technickou infrastrukturou.

Důležitou součástí jsou i informační a komunikační technologie. V tomto směru je pro území nejzásadnější pokrytí sítí internetu. Její šíření se stává jedním z předpokladů pro efektivní podnikání a tím i hospodářský rozvoj. Je v zájmu veřejné správy podporovat podmínky, při kterých je možné tyto technologie využívat a zajistit jejich dostupnost pro co nejširší okruh občanů. Proto je internet občanům, v rámci zákonných povinností obcí, dostupný v knihovnách i na obecních úřadech všech obcí. Občané všech obcí svazku mohou využívat širokopásmový internet.

Ve všech obcích probíhá třídění základních komodit, kterými jsou papír a PET. Území je vybaveno 19 sběrnými dvory, které zajišťují občanům možnost třídění základních komodit. Provozovatelem je ve většině případů obec. V některých obcích fungují motivační systémy třídění odpadu. Podle množství vytříděného odpadu se občanovi následně upraví

poplatek na občana za svoz komunálního odpadu. Dále se v území nachází centrální kompostárna společnosti Hantály, a. s. ve Velkých Pavlovicích. Komunitní kompostování probíhá s velkým úspěchem v obci Borkovany. Pro využití biologicky rozložitelného odpadu mohou sloužit také 4 bioplynové stanice v Bořeticích, Uherčicích, Velkých Němčicích a Velkých Pavlovicích. Vlastníky těchto stanic jsou soukromé subjekty. Na území jsou také dvě skládky odpadů.

Tab. 3: Stav odkanalizování a čištění odpadních vod na území svazku

Název obce	Kanalizace	Čištění odp. vod	Název obce	Kanalizace	Čištění odp. vod
Boleradice	ano	ne	Nikolčice	ano	ne
Borkovany	ano	ne	Popice	ano	ano
Bořetice	ano	ne	Pouzdřany	ano	ne
Brumovice	ano	ne	Starovice	ano	ano
Diváky	ano	ne	Starovičky	ano	ano
Horní Bojanovice	ano	ne	Strachotín	ano	ano
Hustopeče	ano	ano	Šakvice	ano	ano
Kašnice	ano	ano	Šitbořice	ano	ano
Klobouky u Brna	ano	ano	Uherčice	ano	ano
Kobylí	ano	ano	Velké Hostěrádky	ano	ne
Krumvíř	ano	ne	Velké Němčice	ano	ano
Křepice	ano	ne	Velké Pavlovice	ano	ano
Kurdějov	ano	ano	Vrbice	ano	ano
Morkůvky	ano	ne	Zaječí	ano	ano
Němčičky	ano	ano	CELKEM	29	17

Pramen: Vlastní zpracování

5.8 Cestovní ruch

Území svazku má spíše průměrný potenciál pro cestovní ruch, ale má dobré předpoklady z hlediska přírody a krajiny, kdy mírně zvlněný terén jižní Moravy dává možnost k rozvoji rodinné rekreace v území. Vysoký počet návštěvníků navštěvuje jedinou národní přírodní rezervaci území Pouzdřanskou step. Lokalita představuje jedno z mála míst na jižní Moravě, kde se udržel víceméně přirozený ráz pontsko-panonské květeny v poměrně vysoké druhové pestrosti. Přírodní podmínky v území předurčují rozvoj cestovního ruchu zejména v oblasti vinařství a cykloturistiky.

Turistická oblast svazku zasahuje severovýchodní část turistické oblasti Pálava a Lednicko-valtický areál. Dominantní postavení zde má poznávací turistika a aktivní turistika. Důležité postavení v turistické destinaci má vinařství. Viniční tratě na území patří do vinařské oblasti Morava, podoblast Velkopavlovická. Vinařská turistika je velkým lákadlem návštěvníků do této oblasti téměř po celý rok. V klimaticky příznivém období je často spojována s cykloturistikou, pro kterou má region, díky rovinatému terénu, dobré předpoklady. Na podzim jsou lákadlem ochutnávky burčáku, vína nebo návštěvy sklepů a besedy s vinaři.

Na území svazku obcí se nachází četné ubytovací i pohostinské kapacity, od ubytoven, přes kempy, ubytování domácího typu až po moderní hotely. Místní restaurace se snaží přinášet kromě restauračních služeb i zábavní programy. Turisté se mohou spolehnout na pohostinnost místních lidí.

Kulturně-společenské a sportovní akce jsou nedílnou součástí image, o jejíž vybudování každý region ve snaze získat turisty usiluje. Vhodný výběr a propagace pořádaných akcí mohou přilákat nové návštěvníky a zpříjemnit nebo prodloužit pobyt těch, kteří region navštívili za jinými účely. Mezi významné sportovní akce bezpochyby patří Turnaj mistrů světa v kolové v Šitbořicích a Hustopečské skákání Moss Logistics. V Kobylí se každoročně koná volejbalový turnaj Memoriál Petra Zemánka a Antonína Kani. V září organizují Němčičky cyklomaraton Mezi vinohrady a Hustopeče pak Hustopečský kameňák. Významné jsou parkurové závody v Popicích. Každoročně nejvíce navštěvovanými akcemi jsou vinařské akce např. Burčákové slavnosti Hustopeče, Vinobraní ve Velkých Pavlovicích, Hornobojanovické vinobraní, cyklo-vinařská akce

Krajem André, Po kobylských uličkách za vínem a akce spojené s tradicemi např. Svatovavřínecké hody a Svatováclavský jarmark v Kloboukách. Každoročně se realizují nové akce, které se stávají dalšími lákadly např. Slavnost mandloní v Hustopečích a Dny otevřených sklepů. Mezi zajímavé akce jistě řadí přehlídka mužáckých sborů Vrbecká dědina, Z kopca do kopca aneb závody kolem sklepů ve Vrbici na koloběžkách či Noc otevřených sklepů ve Velkých Němčicích. Téměř každá obec na území svazku pořádá další společenské akce od plesů přes koncerty až po sportovní akce. Většina z nich je však pouze místního významu.

Tradice, zvyky a s nimi spojené výroční slavnosti provázejí život na vesnicích po celá staletí. Vycházejí z křesťanské věrouky, přirozeného rytmu života daného střídáním ročních období a zemědělských prací. Objevují se i pozůstatky zvyků pohanských, vycházejících z propojení života vesnického lidu s přírodou. Celá oblast vyniká velmi silným dědictvím po předcích v podobě stále živých lidových tradic. Její prvky se nachází v nářečí, výtvarné kultuře, v architektuře a především v tradičních hodech, kdy se chasa vystrojí do slavnostních krojů různých dle obcí. V mnohých obcích se zachovaly i další tradice jako např. kácení máje, babské hody, masopust, fašank, ostatky, zarážení hory, vinobraní.

6 Současné fungování svazku

6.1 Vznik a předmět činnosti dobrovolného svazku obcí

Dobrovolný svazek obcí „Mikroregion Hustopečsko“ byl založen dne 29. 8. 2001 k uskutečňování společných cílů, získání prostředků a prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem i významem členské obce.

Významným mezníkem je datum 1. 1. 2006 kdy došlo ke sloučení mikroregionu Kloboucko s mikroregionem Hustopečsko. K původním 21 obcím mikroregionu Hustopečsko přibylo dalších 8 a vznikl nově svazek obcí s dvaceti devíti členy. Od té doby nese svazek obcí název Mikroregion Hustopečsko.

Členy svazku jsou jmenovitě obce Boleradice, Borkovany, Bořetice, Brumovice, Diváky, Horní Bojanovice, Hustopeče, Kašnice, Klobouky u Brna, Kobylí, Krumvír, Křepice, Kurdějov, Morkůvky, Němčičky, Nikolčice, Popice, Pouzdřany, Starovice, Starovičky, Strachotín, Šakvice, Šitbořice, Uherčice, Velké Hostěrádky, Velké Pavlovice, Vrbice a Zaječí.

Mikroregion Hustopečsko je zaměřen na různé oblasti činností. Ve stanovách svazku, které jsou dle zákona povinnou přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí, jsou k 22. září 2010 uvedeny tyto předměty činností:

- společný postup při zabezpečování úkolů v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata;
- společný postup při zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod;
- společný postup při zavádění, rozšiřování a zdokonalování inženýrských sítí, informačních sítí a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území;
- společný postup při zabezpečování úkolů v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití

- ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí;
- společný postup při provozu lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin;
  - koordinace při správě majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi;
  - společný postup při dosahování ekologické stability zájmového území a jeho trvalé obyvatelnosti;
  - koordinace významných investičních akcí v zájmovém území;
  - koordinace obecných územních plánů a územní plánování v regionálním měřítku;
  - sladění zájmů a činnosti místních samospráv a společné ovlivňování výkonu státní správy v zájmovém území;
  - vytváření, zvětšování a správa společného majetku svazku;
  - zastupování členů svazku při jednáních o společných věcech s třetími osobami (orgány státní správy, obchodními partnery, kontrolními orgány apod.);
  - propagace svazku a jeho zájmového území.
- Za předmět činnosti svazku se považují i takové akce a aktivity, které se z objektivních důvodů netýkají všech členských obcí. V takovém případě je povinností svazku dbát, aby jejich výsledky korespondovaly se zájmy svazku jako celku. Pro naznačené akce a aktivity jmenuje shromáždění starostů odpovědné osoby, vybaví je podpisovým právem a pověří je koordinací a účetním a dokladovým zabezpečením těchto akcí a aktivit (Stanovy dobrovolného svazku obcí Mikroregion Hustopečsko, 2010, s. 3).

Ve stanovách (2010) jsou rovněž uvedeny orgány, které dobrovolný svazek obcí zakládá a mezi které patří: shromáždění starostů, výkonné orgány a revizní skupina. Shromáždění starostů je nejvyšším orgánem svazku se statutem členské schůze. Každý člen tohoto orgánu má při jeho jednání a rozhodování jeden hlas. Shromáždění starostů svolává předseda nebo místopředseda svazku a to nejméně dvakrát ročně. Mezi výkonné orgány svazku patří předseda svazku, dva místopředsedové a tajemník. Předseda svazku je statutárním orgánem svazku. Řídí jeho činnost mezi jednotlivými zasedáními shromáždění starostů a jedná navenek jeho jménem. Dále zajišťuje vedení

účetnictví svazku, archivaci písemností svazku, předkládá shromáždění starostů roční rozpočet svazku a roční uzávěrku a jejich návrhy. Předseda je volen shromážděním starostů a to na dobu dvou let. Stejný orgán jej také odvolává. Nejčastěji se předsedou svazku stává jeden ze starostů členských obcí dobrovolného svazku. Aktuálně je předsedou Mgr. Radek Valenta, který je rovněž starostou členské obce Borkovany. Místopředsedové svazku plní funkce předsedy v jeho nepřítomnosti. Tajemník je administrativně-organizačním pracovníkem svazku, který nemá pravomoci statutárního orgánu a je rovněž volen shromážděním starostů na dobu dvou let. Tajemník je podřízen předsedovi svazku, v jeho nepřítomnosti místopředsedům. Na základě jejich pokynů a jejich pověření vede a vyřizuje běžnou administrativní a organizační agendu a připravuje materiály pro vrcholné orgány svazku. Revizní skupina kontroluje práci předsedy, místopředsedů a tajemníka a posuzuje soulad jejich činnosti se stanovami svazku. Má právo nahlížet do všech písemností svazku a účastnit se jednání zástupců svazku se třetími osobami. Ve své práci je výhradně podřízena shromáždění starostů. Revizní skupina je tvořena třemi starosty z členských obcí svazku, které na dobu nejméně dvou let volí do této funkce shromáždění starostů.

6.2 Spolupráce svazku s místní akční skupinou

Místní akční skupina je společenství občanů, neziskových organizací soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů metodou LEADER. Metoda LEADER je založena na principu zdola-nahoru. Veškeré náměty a projekty by měly vycházet z myšlenek a podnětů místních venkovských subjektů a občanů (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, online).

Na území dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ byla pro vytvoření rozvinutější spolupráce založena v roce 2007 i partnerská stejnojmenná místní akční skupina. Příprava na založení MAS probíhala souběžně se vznikem dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“. Úkolem této skupiny je povzbuzování a organizace spolupráce subjektů k posílení využití možného potenciálu rozvoje. Hlavním smyslem MAS je propojení veřejného a soukromého sektoru a dále spolupráce různorodých partnerů. Ze subjektů veřejné správy jsou členy MAS Hustopečsko obce Brumovice, Nikolčice a Boleradice, samostatně také město Hustopeče a Mikroregion Hustopečsko.

Podnikatelskou sféru zastupují společnost Graweb, s.r.o. a společnost Donné. Občanskou iniciativu reprezentují Vinařský spolek Nikolčice, Divadelní spolek bří Mrštíků, FC Hustopeče a Šachový klub Hustopeče. Za fyzické osoby jsou zúčastnění RNDr. Leoš Vejpusťek a Jana Charvátová (AGROPROJEKT PSO, 2007).

6.3 Partnerské subjekty svazku obcí

Partnerským subjektem mikroregionu je slovenské město Modra. Toto město má podobně jako Hustopečsko významnou vinařskou tradici a je známo svou tradiční modranskou keramikou. Společné projekty města a dobrovolného svazku nejsou realizovány. Pouze v roce 2006 se město Modra a svazek obcí reprezentovali na veletrhu turistických příležitostí Regiontour v Brně. Pro realizaci některých projektů se některé obce stávají členy více sdružení obcí s různými aktivitami. V rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ je více než polovina obcí členem i dalších sdružení. Členství ve více sdruženích je velice obtížné, protože obce musí dostát svým závazkům, k nimž se přislíbily. Tím, že obce nedisponují dostatečnou finanční a personální kapacitou je celkový přínos ze spolupráce nižší, než kdyby se daná obec soustředila na jediné sdružení (AGROPROJEKT PSO, 2007).

Tab. 4: Členství obcí v dalších sdruženích

Sdružení	Členské obce
Dobrovolný svazek obcí "Čistý jihovýchod"	Bořetice, Horní Bojanovice, Hustopeče, Kobylí, Němčičky, Nikolčice, Popice, Pouzdřany, Starovice, Starovičky, Šakvice, Velké Pavlovice, Vrbice, Zaječí
Odkanalizování obcí Strachotín, Popice, Pouzdřany a výstavba společné ČOV	Pouzďřany, Popice, Strachotín
Modré hory	Vrbice, Bořetice, Kobylí, Velké Pavlovice, Němčičky
Region Cezava	Nikolčice
Energetické sdružení obcí JMK	Horní Bojanovice, Brumovice, Diváky, Hustopeče, Křepice, Nikolčice, Pouzdřany, Strachotín, Šakvice, Uherčice, Velké Němčice, Vrbice, Zaječí
Svaz měst a obcí ČR	Horní Bojanovice, Brumovice, Zaječí, Šitbořice, Hustopeče, Velké Pavlovice, Bořetice, Němčičky, Vrbice, Kobylí, Brumovice, Kašnice, Klobouky u Brna, Hustopeče, Starovice, Velké Němčice, Nikolčice, Šitbořice, Borkovany
Sdružení obcí a měst JMK	Strachotín, Hustopeče, Uherčice, Boleradice
Spolek pro obnovu venkova	Morkůvky, Pouzdřany
Národní akademie regionálního managementu	Velké Pavlovice
„Dobrá voda“	Boleradice, Horní Bojanovice, Němčičky, Vrbice

Pramen: Regionální informační servis, vlastní zpracování

7 Kvalitativní výzkum a diskuze výsledků

Pro doplnění řešené tematiky meziobecní spolupráce a samotného fungování případně nefungování dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“, bylo důležité zjistit názory starostů obcí, v rámci řešeného území, na spokojenost s činností svazku či náročnost práce pro svazek. Šetření proběhlo formou řízených rozhovorů se starosty obcí, kteří aktuálně zastupují jednotlivé obce ve svazku. Šetření s oslovenými respondenty probíhalo v březnu a dubnu 2016. Záznamový arch pro řízené rozhovory s představiteli obcí v rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ je přílohou této práce. Rozhovory byly členěny na oblasti, které jsou zaměřeny zpočátku na problematiku dosavadního fungování meziobecní spolupráce a později na problematiku budoucí podoby spolupráce. V závěru jsou umístěny doplňující otázky k profilu respondenta. K žádosti o poskytnutí rozhovoru se většina starostů vyjádřila kladně a i přes časovou náročnost rozhovorů proběhlo šetření se všemi 29 představiteli obcí.

Tab. 5: Seznam respondentů

Obec	Představitel	Funkce	Obec	Představitel	Funkce
Boleradice	Bohuslav Barek	starosta	Nikolčice	Jiří Vacenovský	starosta
Borkovany	Mgr. Radek Valenta	starosta	Popice	Marek Sekanina	starosta
Bořetice	František Petrásek	starosta	Pouzďřany	Vítězslava Kukáková	starostka
Brumovice	Antonín Košulič	starosta	Starovice	Antonín Kadlec	starosta
Diváky	Libor Veverka	starosta	Starovičky	Vladimír Drbola	starosta
Horní Bojanovice	Jiří Šlancar	starosta	Strachotín	Ing. Helena Gutmanová	starostka
Hustopeče	PaedDr. Hana Potměšilová	starostka	Šakvice	Dirgasová Drahomíra	starostka
Kašnice	Ing. Marie Vysloužilová	starostka	Šitbořice	Antonín Lengál	starosta
Klobouky u Brna	Ing. Zdeněk Lobpreis	starosta	Uherčice	Marcel Slezák	starosta
Kobylí	Mgr. Pavel Kotík	starosta	Velké Hostěrádky	Alena Vávrová	starostka
Krumvíř	Jaroslav Komosný	starosta	Velké Němčice	František Smetana	starosta
Křepice	František Hlaváček	starosta	Velké Pavlovice	Jiří Otřel	starosta
Kurdějov	Jaroslav Matýšek	starosta	Vrbice	Tomáš Bílek	starosta
Morkůvky	Brigita Petrášová	starostka	Zaječí	Jana Hasilíková	starostka
Němčičky	Petr Slezák	starosta			

Pramen: Vlastní zpracování

7.1 Problematika dosavadního fungování meziobecní spolupráce

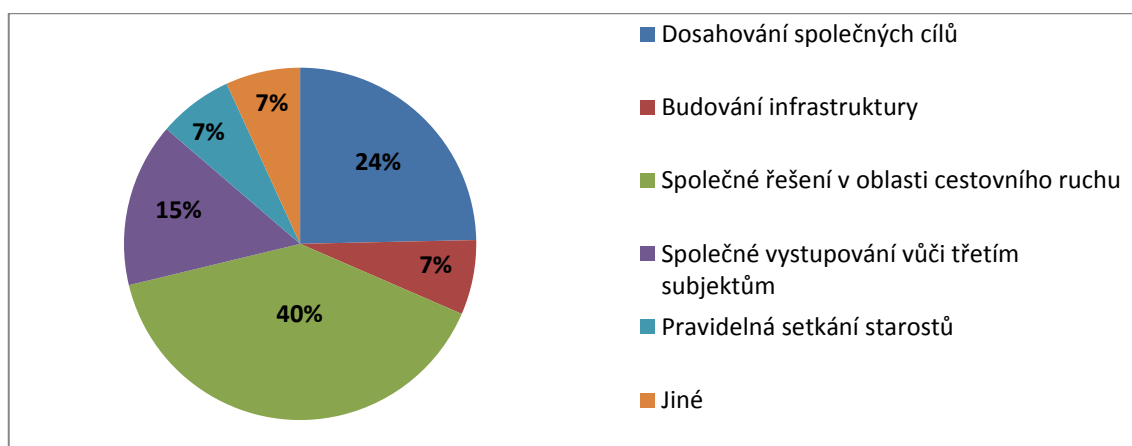
Hlavních podmětů pro vstup do svazku obcí a s tím spojených očekávání bylo mnoho. Pro většinu starostů tím bylo sdružování a meziobecní spolupráce za účelem rozvoje území, společná propagace regionu a s tím související spolupráce ve věcech kulturních i v oblasti cestovního ruchu. Hlavním motivem, který uvedli všichni starostové, je společné řešení dotační problematiky a strategie. V tomto směru je důležitá koordinace a pozice svazku, protože některé vyhlášené dotační tituly přesahují působnost jednotlivých území obcí. Efektivita realizace projektů v návaznosti na vyhlášené dotační tituly spojené se získáváním finančních prostředků je mnohem vyšší pod záštitou svazku, než uskutečnění samostatnou obcí. Starostové nejčastěji očekávali společnou realizaci projektů i kolektivní řešení problémů.

Pro zajištění chodu samospráv starostové uvítali předávání rad, poznatků a informací ze širokého spektra problematiky fungování obcí. Svazek obcí by měl fungovat jako místo, kde by starostové získávali nové informace ohledně právní legislativy a zkušenosti jiných obcí při řešení problémů. Pouze u sedmi starostů nebyla splněna očekávání, které měli při vstupu do svazku.

Hlavní iniciátorem vstupu do svazku byli v naprosté většině případů představitelé obcí. Pouze starostové obcí Bořetice, Morkůvky a Strachotín nemohli na tuto otázku odpovědět, jelikož při založení svazku nepůsobili ve vedení obce.

Na základě nejčastěji vypovězených hlavních výhod, které obcím přinesla meziobecní spolupráce, byl vyhotoven graf níže. Pětina starostů odpověděla, že hlavní výhodou je spolupráce v oblasti cestovního ruchu. Společnou propagací dokáží zvýšit atraktivitu území svazku i jednotlivých obcí pro turisty. Vzájemně se podporují například při pořádání kulturně-spoločenských akcí, kdy si vypomáhají půjčováním potřebného vybavení. Další častou, velmi důležitou výhodou, je spolupráce při dosahování společných cílů, při získávání dotací a řízení projektů. V neposlední řadě starostové také uváděli, jako velkou výhodou, společné vystupování vůči třetím osobám, které obcím přináší lepší vyjednávací pozici při zajišťování služeb veřejné dopravy, energií a svozu komunálního odpadu. Méně častými, ale přesto zmíněnými výhodami, jsou pravidelná setkání starostů a předávání informací nebo budování společné infrastruktury,

kde se starostové shodli, že společně je nejlepší budovat cyklostezky a čistírny odpadních vod. Samozřejmě se vyskytli i starostové, kteří nepocítují žádné výhody z meziobecní spolupráce a v grafu jsou zahrnuti ve skupině „Jiné“. Starosta obce Diváky říká: „*Nepocítuji žádné výhody z této spolupráce, asi jsme ještě nenašli společné téma.*“ Starostka obce Kašnice dodává: „*Spousta věcí, řešených v rámci svazku se nás vůbec netýká, jsme nejmenší obcí na okrese, proto nevidím výhody ze spolupráce plynoucí pro naši obec.*“ Starosta obce Kobylí: „*Donedávna svazek hibernoval, a proto prozatím nejsou výhody, které bych mohl uvést, ale věřím, že snad v budoucnu nějaké budou.*“

Obr. 8 Nejčastěji zastoupené hlavní výhody, které obcím přinesla meziobecní spolupráce

Pramen: Vlastní zpracování

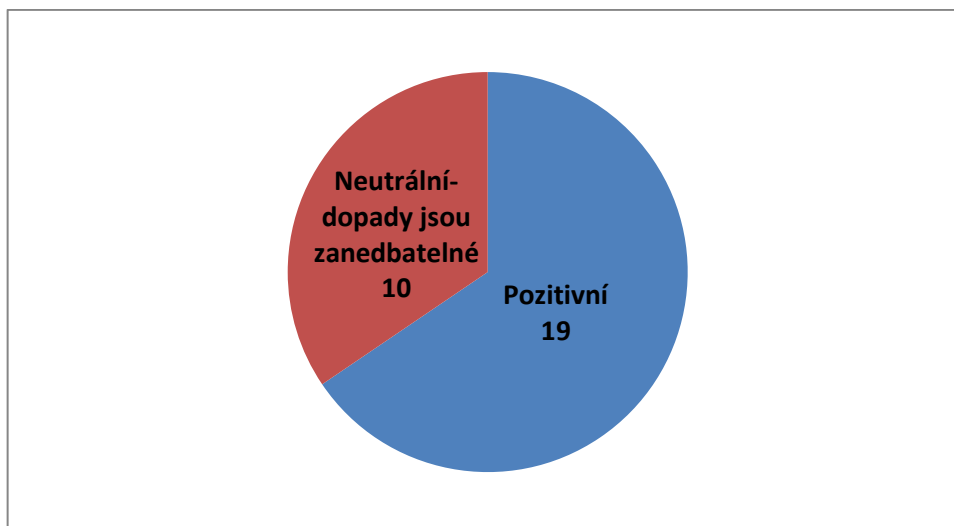
V návaznosti na přínosy byla jednotlivým starostům následně položena otázka, ohledně zjištění výskytů problémů spojených se spoluprací. Starosty lze u této otázky rozdělit téměř na dvě shodné poloviny. Jedna skupina nevidí žádné problémy. Druhá skupina zastává názor, že při spolupráci velkého počtu členů svazku se vždy nějaké problémy objeví a považují to za normální jev. Svazek byl navíc založen především na řešení problémů. Důvodem, proč vznikají některé problémy, je často lidský faktor a nízká informovanost. Převládá názor, že vedení svazku je obecně málo aktivní a je zde velké množství sdružených obcí.

Starosta obce Bořetice a starostka města Hustopeče uvádí jako hlavní problém spolupráce ve vlastní komunikaci mezi jednotlivými představiteli obcí při řešení a realizaci některých projektů, která jsou zapříčiněna osobními názory jednotlivců „*Víc hlav, více názorů na řešení problémů.*“ Zajímavý názor na vznik problémů má starostka Horních Bojanovic: „*Problematická je doba po volbách, kdy nastoupí noví starostové do funkcí a nejsou zcela jasně seznámeni a ztotožněni s náplní svazku.*“ Starosta obce Diváky poukázal na další problém: „*Někteří starostové řeší problémy velmi individuálně, přitom by bylo reálné řešit některé problémy společně a tím pádem efektivněji.*“ Starosta Klobouk k tomuto ještě dodává, že „*Starostové mají často protichůdné zájmy*“. Příklad nekolektivního jednání zmiňuje starosta Nikolčic: „*Nejednotné jednání obcí při řešení problémů s energiemi.*“

Dle starosty Staroviček jsou velkým problémem i společná setkání, kterých se účastní jen někteří představitelé obcí. Starosta Šitbořic tento problém potvrzuje a dodává: „*Některé obce jsou sice ve svazku, ale ničeho se neúčastní, ani jednání.*“

Dalším zmíněným problémem je, že se DSO zapojuje minimálně do dotačních výzev. Obce by tím získaly potřebné finanční prostředky, které jsou, jak dodává starosta Velkých Hostěrádek, největší příčinou problémů. Navíc byla uvedena jako problém malá akceschopnost svazku, která vychází dle starosty obce Vrbice z období jistých nečinností. Co se týče konkrétních řešení, starostové navrhovali zvýšení intenzity společné komunikace a nalezení kompromisu, který by všem vyhovoval. Efektivita řešení problémů by se zvýšila zlepšením komunikace a věnováním většího množství času setkáním starostů. Důležitá je v tomto směru koordinace, která by měla být zajištěna profesionálním vedením.

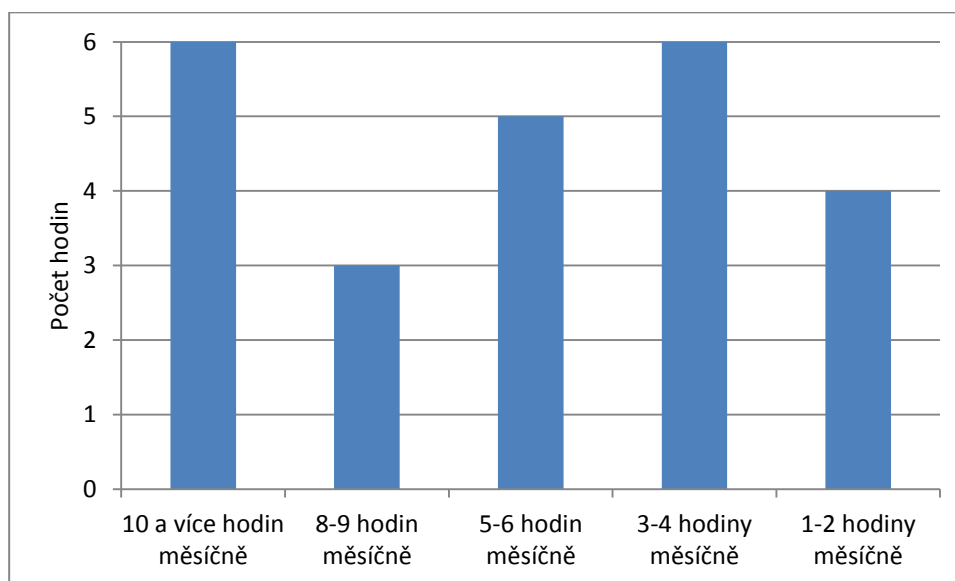
V návaznosti na výhody a problémy, můžeme zhodnotit otázku zabývající se dopady činností na rozvoj území. Zde se žádný ze starostů nevyjádřil negativně ani velmi pozitivně. Většina hodnotí dopady na rozvoj území pozitivně a 10 z 29 oslovených starostů vnímá činnost svazku na rozvoj neutrálně. Z rozhovorů vyplynulo, že si starostové uvědomují důležitost spolupráce, ovšem většina z nich vidí ve spolupráci velké mezery. Většina starostů je také zapojena do dalších uskupení obcí, které mnohdy, díky menšímu počtu členů, spolupracují mnohem lépe.

Obr. 9 Hodnocení činnosti svazku na rozvoj území

Pramen: Vlastní zpracování

Při hodnocení časové zátěže a náročnosti přípravy, všichni starostové hovoří o tom, že je spolupráce zatěžuje jen zcela minimálně nebo vůbec. Většina se přiznává, že čas strávený pro svazek se zužuje pouze na porady starostů.

Obr. 10 Průměrný čas věnovaný činnosti svazku

Pramen: Vlastní zpracování

Na otázku možného vystoupení obcí ze svazku neodpovídají všichni starostové stejně. Nad možným vystoupením ze svazku již uvažovali čtyři starostové. Starosta obce Diváky z důvodu individuality jednotlivých obcí a řešení nepodstatných mnohdy zbytečných témat. Starostka obce Šakvice nevidí žádný přínos pro obec, který by plynul ze setrvání ve svazku. Nad vystoupením ze svazku již uvažovali i starostové Hustopečí a Klobouk. Starostka obce Morkůvky dodává, že prozatím neuvažovala o vystoupení ze svazku, ale myslí si, že „*Svazek 29 obcí je moc velký a spolupráce tudíž komplikovaná. Dle mého názoru by bylo vhodnější rozdělení na menší svazky, které i nyní oficiálně či neoficiálně fungují (Modré Hory, Velkoněmčičsko, Kloboucko, Hustopečsko).*“

Při zpracování společných projektů je snahou, aby žádná z obcí nebyla nějakým způsobem zvýhodňována a aby se mohly zapojit všechny obce svazku. Potom už jen záleží na samotném rozhodnutí vedení jednotlivých obcí, zda se do společných projektů zapojí či nikoli. Starostové ve většině případů nepocitují nějaké zvýhodnění jednotlivých obcí. Pouze se občas stává, že některé obce do projektu vloží více a některé méně úsilí. Některé obce ve svazku jsou zvýhodněny formou nadřazenosti, která je do jisté míry zapříčiněna vyšším stupněm správy. Starostka Morkůvek dodává, že sice obce nejsou zvýhodněny, ale jde vidět velký rozdíl mezi obcemi ve svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ a obcemi v „mini“ mikroregionech, ve kterých spolupráce funguje na vysoké úrovni, a tím pádem efektivněji dosahují společných cílů.

7.2 Problematika budoucí podoby meziobecní spolupráce

Na otázku, jaká jsou budoucí očekávání od meziobecní spolupráce z dlouhodobého hlediska, zazněly předpoklady nárůstu řešení společných otázek v oblastech navazujících na změny legislativy. Obce samotné jsou neustále pod tlakem přijímání nových opatření, na které nemají dostatečné kapacity. Mají zájem se do budoucna více setkávat a očekávají i vyšší účast na jednáních, na kterých si mimo jiné předávají informace a zkušenosti o chodu obcí. Výstižně to komentoval starosta Starovic: „*Snažit se u nás aplikovat to, co dělají jinde lépe.*“ Starostové doufají v lepší spolupráci a vyšší efektivitu činností obcí i svazku. Mají představu prohlubování spolupráce jak společnými projekty, tak i společným zajištěním a propojením služeb pro občany obcí. Očekávají větší spolupráci na projektech s MAS Hustopečsko. Co se týče samostatných projektů, tak by chtěli v brzké budoucnosti dokončit již probíhající propojení cyklostezek. Zamýšlejí více využívat dotačních možností, na které jako malé obce nedosáhnou a nadále miní spolupracovat na plnění cílů, které povedou k rozvoji regionu. Pro budoucí fungování svazku je potřebné zajistit funkci profesionálního manažera a právního zástupce, které je již plánované společně s dotačním poradenstvím. Důležitá do budoucna je i společná propagace v návaznosti na služby v cestovním ruchu a jejich propojenost. Vyskytli se i starostové, kteří od budoucí spolupráce nic neočekávají, ani posun k lepšímu. V těchto případech je opět zmíněno, že v tak velkém množství obcí je budoucí spolupráce téměř nemožná.

Názory na rozsah činností svazku, zda je rozšířit nebo naopak zúžit, popřípadě ponechat ve stávajícím rozsahu, nejsou jednotné. Důvodem pro zanechání stávajícího rozsahu aktivit je nedostatečné zajištění stávajících funkcí. Přidáním dalších aktivit by nebylo možné vše zvládnout. Pro 16 dotázaných starostů je dosavadní rozsah aktivit svazku dostačující. Devět starostů se vyjádřilo, že spolupráce není dostačující a měla by se rozšířit o další aktivity. Společně by chtěli realizovat kulturní akce většího rozsahu, zapracovat na zdokonalení dopravy, školství sociální péče či zlepšení životního prostředí. Mají zájem podpořit i malé a střední podnikání zavedením regionální značky. Zbývající starostové obcí by spolupráci zúžili a zaměřili by se výhradně na samotné fungování svazku. Jako hlavní důvod uvádí neefektivní řízení a nedostatečné řešení již zmíněných problémů. Starosta Divák dodává: „*Jednotlivé obce spolupracují na konkrétních tématech, které mají společné a to stejné budou dělat i nadále bez ohledu na to, zda je či*

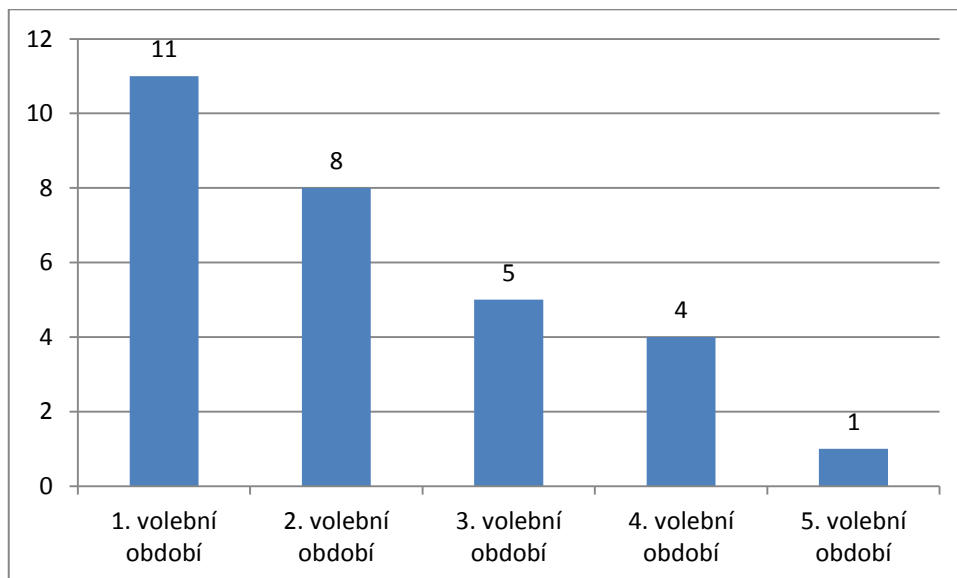
není nějaký svazek, či uměle vytvářena atmosféra nutnosti se dále meziobecně "kamarádit". Rozdílnost potřeb jednotlivých obcí je tak velká, že si nedovedu představit, a 13 let to ukázalo, že by se na současném směřování činnosti svazku cokoliv změnilo. Důkazem je např. to, že některé obce založili další spolek (Modré hory), protože jejich záměr a činnost byla v rámci celého svazku neefektivní a prakticky nemožná.“

V návaznosti na předchozí otázku, byli respondenti dotázáni, jestli by chtěli nějakým způsobem spolupráci v rámci svazku do budoucna zlepšit. Samozřejmě je vždy co zlepšovat a názorů na to, jakým způsobem by se to mělo realizovat je více. Možnosti obcí i svazku nejsou neomezené a to obzvlášť při získávání většího množství financí. Opět starostové zmiňují, že k vyřešení stávajících problémů bude zapotřebí hlavně ochoty jednotlivých starostů a nalezení dostatku prostoru pro společná jednání a komunikaci. Je potřeba zefektivnit řízení celého svazku pomocí profesionálního manažera a aktivně zapojit obce i její občany do řešené problematiky. Jeden z návrhů na vylepšení spolupráce má starosta Starovic: *„Obecně je zapotřebí atraktivnit společný program a jednání, aby byl zajištěn aktivnější přístup všech členů svazku. Rozšířit vystoupení představitelů ORP v jednotlivých odborech, kteří by vysvětlili konkrétní dopady na obce např. u nově vydaných vyhlášek a nařízení, vysvětlili aktuální problematiku činností, např. kácení stromů, odpadové hospodářství, atd.“*

Na závěr byli starostové dotázáni, zdali si myslí, že je meziobecní spolupráce efektivním nástrojem pro zajištění rozvoje malých obcí nebo je potřeba najít pro budoucí rozvoj malých obcí jiné, efektivnější způsoby řešení. Starostové vnímají meziobecní spolupráci kladně. Vyjadřují se ve smyslu, že meziobecní spolupráce má určitě svůj význam pro zajištění rozvoje malých obcí, ale myslí si, že by bylo potřeba najít efektivnější způsoby řešení. Meziobecní spolupráce může napomoci k rozvoji obce, ale prvořadě rozvoj obce zajišťuje samospráva. Z tohoto pohledu je důležité, aby vše existovalo souběžně. Starostové byli voleni svými voliči v jednotlivých obcích a mají k nim určité závazky. Tyto závazky se musí snažit naplňovat a pokoušet se i sami řešit a vytvářet jednotlivé projekty pro zvelebování obcí.

7.3 Profily respondentů

Naprostá většina starostů působí ve svých funkcích jako uvolnění. Pouze starostka obce Kašnice působí ve své funkci jako neuvolněná. Většina starostů se shodla, že se zvyšujícími se administrativními nároky není možné vykonávat nějaké další činnosti jako je třeba zaměstnání nebo podnikání. Jeden ze starostů dodává, že psychické vypětí uvolňuje péči o malé rodinné vinařství.

Obr. 11 Délka funkčních období starostů v rámci svazku
Pramen: Vlastní zpracování

Z šetření vyplývá, že z celkového počtu členů jsou pouze 4 starostové přítomni ve svazku od začátku jeho působení. Patří mezi ně starosta obce Krumvíř, pan Jaroslav Komosný (5. volební období), starosta obce Diváky, pan Libor Veverka, starosta obce Kurdějov, pan Jaroslav Matýšek a starosta obce Uherčice, pan Marcel Slezák (4. volebním období). Při spojení mikroregionů Hustopečsko a Kloboucko v roce 2006, přibýlo dalších pět starostů, kteří působí ve svazku i nyní a byly přítomni u tohoto významného milníku. Jedná se o starosty obcí Křepice, Němčičky, Šitbořice, Velké Hostěrádky a Velké Němčice. Pro rozvoj obce je určitě lepší, když starostové působí ve svých funkcích delší časové období. Starostové se lépe zapracují, osvojí si poznatky, mohou se již efektivně zapojit do meziobecní spolupráce a využít jí, popřípadě dotáhnout do cíle dlouhodobé projekty realizované jak na území obce, tak i na území celého dobrovolného svazku obcí.

V rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“ působí starostové jako orgány DSO. Předsedou je starosta obce Borkovany, pan Mgr. Radek Valenta, který je ve své funkci prvním rokem. V rámci svazku působí dva místopředsedové: starostka města Hustopeče, PaedDr. Hana Potměšilová, která vykonává funkci od listopadu 2014 a starosta obce Vrbice, pan Tomáš Bílek, který byl zvolen v únoru 2016 a zároveň působí v pozici předsedy MAS Hustopečsko. Dalším orgánem je kontrolní skupina, která je tvořena: třetím rokem starostkou obce Zaječí, paní Janou Hasilíkovou, která v minulosti působila jako místopředsedkyně svazku a starostkou obce Velké Hostěrádky, paní Alenou Vávrovou. Prvním rokem v kontrolní skupině je starostka obce Strachotín, Ing. Helena Gutmanová. Aktivně je do orgánů svazku zapojena starostka obce Morkůvky, paní Brigita Petrášová, která již tři roky pracuje na propagaci, webu, facebooku a dalších aktivitách svazku.

8 Návrhy možných opatření

V rámci výzkumu byl nejčastěji uváděné administrativní problémy. Možným návrhem řešení tohoto problému je vytvoření administrativního střediska, které by obcím poskytovalo poradenskou a konzultační činnost, provádělo by vzdělávání pracovníků územních samospráv a podporovalo by i meziobecní spolupráci. Toto středisko by mělo být umístěno v centru svazku a mělo by být dostatečně personálně zajištěné a při získání dostatečného spolufinancování být schopné zajišťovat požadované služby a činnosti. Poradenské a konzultační služby by měly být poskytovány jak pro zaměstnance obcí, tak pro jejich představitele a to v různých oblastech činností. Ty by mohly být realizovány přispěním pracovníků odborů ORP Hustopeče a dalších přizvaných odborníků na danou problematiku. V administrativním středisku by měl sídlo i profesionální manažer svazku. Měl by zodpovědnost za vytváření vhodných podmínek pro další práci, inovaci a vedení v rámci svazku. Profesionální manažer by měl strategickou roli ve vytváření jednotného a korporativního manažerského přístupu k celé organizaci, který spojuje strategii služeb se zdroji, sladuje plány s cíli svazku a vykonanou práci pečlivě monitoruje. Navíc by mohl působit jako jisté komunikační pojítko mezi jednotlivými starosty svazku.

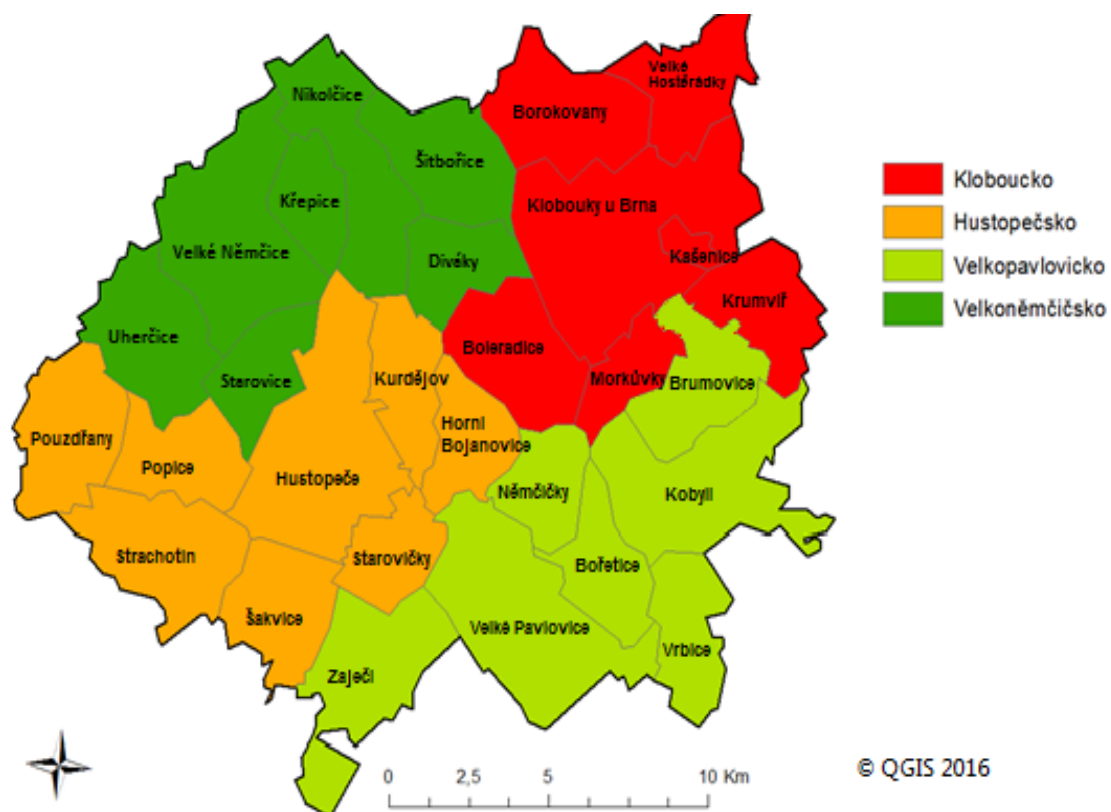
Finanční stránka je jednou z nejdůležitějších, protože bez finančních prostředků nelze zajistit rozvoj obcí i regionu. Svazek je do jisté míry limitován chybějící vládní strategií, legislativou i cílenými dotačními tituly a programy, které by více podpořily iniciativu rozvoje území. Proto dalším návrhem je navýšení členského příspěvku, který by řešil budoucí problémy spojené s finanční soběstačností svazku. V současné době je toto opatření nereálné, z důvodu nedostatečných prostředků samotných obcí. Ovšem pokud by se situace v budoucnosti zlepšila a státem rozdělovaný objem prostředků by se zvýšil, mohly by obce disponovat větším rozpočtem a vedlo by to k podnícení snahy starostů k zabezpečení dalších služeb. Při případném navýšení členského příspěvku např. o 20 000 Kč by tato částka mohla být ukládána na rezervní fond, ze kterého by byly peníze použity na proplacení problému spojeným s nárazovým uhrazením větší finanční částky.

Návrhem, jak být více úspěšnější při získávání dotací, je spolupráce s jednou profesionální společností. Se společností by spolupracovali na vytváření žádostí o dotace i přípravě projektů. Tím, že specializovaná společnost má určitý nadhled nad právě vyhlášenými dotačními tituly, může objektivně odhadnout, jaké dotace budou pro svazek

účelné. Omezila by se hrozba nedosažení dotace i časová náročnost vedení projektů. Navíc odborná společnost může přispět i ke vzdělávání starostů díky konkrétnímu popsání celé problematiky zpracování žádosti. Konkrétně by se mohlo jednat o společnost ENVIPARTNER, s. r. o., která poskytuje komplexní dotační servis, zpracovává povodňové a havarijní plány, poskytuje celou řadu kurzů, zpracovává komplexní pasportizaci a vytváří kvalitní mapové portály, čímž se stává ideálním všestranným partnerem. Tato společnost již v minulém i současném programovacím období napomohla realizovat projekty některým obcím svazku, v oblasti odpadového hospodářství či systému varování obyvatel.

Ke zlepšení v oblasti cestovního ruchu by mohlo dojít zkvalitněním infrastruktury cestovního ruchu. Na území svazku je více druhů turistického značení. Bylo by vhodné vytvořit společné značení, které by přineslo větší komfort a bezpečnost jak pro návštěvníky regionu, tak pro občany, kteří zde žijí a využívají k přepravě udržitelné formy dopravy, například kolo, kolečkové brusle nebo chůzi. V této souvislosti by svazek mohl využít dotačních titulů na opravu povrchů cyklostezek i jejich propojení, protože většina tras vede po silnicích III. třídy a různých zemědělských cestách. Finance na tato opatření by svazek mohl získat od Ministerstva pro místní rozvoj, od Státního fondu dopravy a infrastruktury nebo z Integrovaného regionálního operačního programu, které podobné aktivity podporují.

Vážným a také nejdiskutovanějším problémem se jeví samotná velikost svazku. Někteří starostové se v rámci šetření zmínili o případné možnosti vystoupení ze svazku z důvodů spojených s velikostí. Optimální velikost svazku není nikde pevně dána. Ale je jasné, že čím více obcí svazek sdružuje, tím více názorů se na řešenou problematiku vyskytuje. Možným, ikdyž krajním řešením je rozdělení svazku na menší. Takovéto vyřešení problému není v zájmu všech starostů. V rámci svazku existují přirozené funkční vazby, kterých by mohlo být při případném rozdělení využito. Vznikly by čtyři samostatné svazky: Kloboucko, Hustopečsko, Velkopavlovicko a Velkoněmčičsko s přirozenými centry v Kloboukách u Brna, Hustopečích, Velkých Pavlovicích a Velkých Němčicích. Jednotlivé svazky by mohly vzniknout na základě legislativy o dobrovolných svazcích obcí.

Obr. 12 Rozdělení dobrovolného svazku obcí dle přirozených funkčních vazeb
 Pramen: Vlastní zpracování

9 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala otázkou meziobecní spolupráce a zaměřovala se na fungování a současný stav spolupráce v rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“. Byl proveden kvalitativní výzkum prostřednictvím rozhovorů se starosty obcí v dotčeném území. Další významné informace byly zjištěny od tajemníka svazku pana RNDr. Leoše Vejpustka. Na základě získaných informací byly vytvořeny návrhy opatření, které jsou konkrétně řešeny v samostatné kapitole. Opatření by mohla být aplikována pro zlepšení meziobecní spolupráce a kvality poskytovaných společných služeb.

Na základě uskutečněného šetření se dá konstatovat, že spolupráce mezi představiteli obcí se jeví jako mírně problémová, ale přesto přínosná pro jednotlivé obce. Většina starostů vyjádřila částečnou spokojenost z této kooperace. Vztahy mezi jednotlivými starosty jsou sice přátelské, ale komunikace mezi nimi není na dobré úrovni. Kvůli špatné komunikaci vznikla většina problémů, které se za dobu existence svazku vyskytly. Tím, že se delší dobu nedaří nalézt kompromis v řešení problémů, projevuje se již menší ochota spolupracovat.

Samotné postavení svazku je ovlivňované motivací a zájmem představitelů obcí i jejich vzájemnými vztahy. Udržitelnost vzájemné spolupráce je dosti závislá na jednotlivých preferencích, znalostech a postojích k rozvoji území. Pro následující rozvoj území bude nutné najít kompromis v řešení problémů a zvýšení akceschopnosti svazku. V opačném případě může dojít ke stagnaci rozvoje či úplnému rozpadu svazku. Starostové by se měli pokusit o stabilizaci a upevnění společných hodnot pro efektivní zajištění budoucích rozvojových úkolů.

Vytvořený svazek obcí je určitě přínosem pro tuto oblast. Doufám, že zpracováním této práce přispějí k vyřešení některých otázek ve fungování svazku. Věřím, že výzkum bude využitelný pro vedení obcí i svazku, popřípadě v něm naleznou potřebnou inspiraci. Díky tomuto výzkumu se naskytla představitelům obcí první příležitost vyjádřit se na téma fungování eventuálně nefungování činnosti svazku. Výsledky šetření nebyly doposud zveřejněny, ale budou v brzké době předány zkoumaným obcím a vedení dobrovolného svazku.

10 Seznam literatury

10.1 Knižní zdroje

AGROPROJEKT PSO, s. r. o. Strategie rozvoje mikroregionu Hustopečsko. 2007.

Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2009. ISBN 978-80-85116-59-5.

BERČÍK, Peter a Peter LOVECKÝ. *Uzemné zmeny obcí v SR od roku 1990*. Vyd. 1. Bratislava: Ministertvo vnitra SR, 2003, 314 s. ISBN 80-88842-64-6.

BORRAZ, Olivier and Patric Le GALES. *France: the intermunicipal revolution*. In Denters, Bas and Lawrence E. Rose (eds.). *Comparind Local Governance, Trands and Developments*. Basingtoke: Palgrave Macmillan. 2005, s. 12-28 ISBN 978-033-3995-556.

CALZAT, Pierre. *Vývoj meziobecní spolupráce ve Francii*. In: *Sborník mezinárodní konference k meziobecní spolupráci: Obce sobě*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, Projektová kancelář, 2014. s. 38-40. ISBN 978-80-906042-0-9.

ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana a kol. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), Studie, 2011, 181 s. ISBN 978-80-7419-067-4.

GABRIEL, O.W. and S. EISENMANN. *Germany: a new type of local government*. In Denters, Bas and Lawrence E. Rose (eds.). *Comparind Local Governance, Trands and Developments*. Basingtoke: Palgrave Macmillan. 2005, s. 12-28. ISBN 978-033-3995-556.

GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Vyd. 1. Brno: Georgetown, 2007, 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.

GOLDSMITH, Michael. *Normative Theories of Local Government: A European Comparison*. In: King, Desmond and Gerry Stoker (eds.): *Rethinking Local Democracy*. London: Macmillan. 1996, 254 s. ISBN 978-033-3638-538.

HRNČIAROVÁ Tatiana, MACKOVČIN, Peter, ZVARA, Ivan et al. *Atlas krajiny České republiky*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., 2010, 332 s. ISBN: 978-80-85116-59-5.

CHALUPA, Petr a Dana HÜBELOVÁ. *Sídelní struktury v přehledu a cvičeních*. Vyd. 1. V Brně: Mendelova univerzita, 2011, 101 s. ISBN 978-80-7375-506-5.

ILLNER, Michal. *Institucionalizované formy spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě a jejich právní regulace*. In: *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, s. 17-26. Sociologické studie (Sociologický ústav AV ČR), 07/10. ISBN 978-80-7330-130-9.

JANÁK, Jan. *Vývoj správy v českých zemích v epoše kapitalismu- období první a druhé republiky a okupace (1918-1945)*. Praha: UJEP v Brně. 1971, 55 s. ISBN 963-05-4376-1.

KREJČÍ, Tomáš et al. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, c2010, 155 s. ISBN 978-807-3754-143.

MATES, Pavel.; WOKOUN, René a kol. 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektum, 2001, 200 s. ISBN 80-7175-100-6.

OUŘEDNÍČEK, Martin a Darina POSOVÁ. *Suburbánní bydlení v Pražském městském regionu: etapy vývoje a prostorové rozmístění*. In OUŘEDNÍČEK, Martin. ed.: *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: Univerzita Karlova, 2006, s. 96-113. ISBN 80-86561-94-1.

PÁPOL, Tomáš a Miroslav PAVLAS. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Vyd. 1. Editor Tomáš Pápol, Miroslav Pavlas. Hradec Králové: Civitas per populi, 2006. ISBN 80-903-8131-6.

PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. In: *Česká etnoekologie: etnoekologické semináře v Liběchově*. Vyd. 1. Praha: Cargo Publishers, 1999, s. 87-104. Symposion (Cargo Publishers). ISBN 80-238-4932-8.

PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. In: *Česká etnoekologie: etnoekologické semináře v Liběchově*. Vyd. 1. Praha: Cargo Publishers, 1999, s. 87-104. Symposion (Cargo Publishers). ISBN 80-238-4932-8.

PUTNAM, ROBERT. *Making Democracy Work*. Princeton: Princeton University Press, 1993, 280 s. ISBN 978-140-0820-740.

RŮŽKOVÁ, Jiřina a Josef ŠKRABAL. *Historický lexikon obcí české republiky 1869-2005, I. díl*. Vyd. 1. Praha: Český statistický úřad, 2006, 759 s. ISBN 80-250-1310-3.

SCHANTL, Alexandra. *Nastavení meziobecní spolupráce v Rakousku*. In: *Sborník mezinárodní konference k meziobecní spolupráci: Obce sobě*. I. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, Projektová kancelář, 2014. s. 38-40. ISBN 978-80-906042-0-9.

VAJDOVÁ, Zdenka, ČERMÁK, Daniel a Michal ILLNER. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, Sociologické studie, 06/2, 2006. ISBN 80-7330-086-9.

10.2 Články a periodika

ANTONOVÁ, Marie. Francie: meziobecní spolupráce. *Veřejná správa: týdeník vlády České republiky*. 2005, č. 29. ISSN 1213-6581. Dostupné z:
http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/vs/0529/zahr_info.html

GALVASOVÁ, Eva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje – zkušenosti ze zahraničí. *Obec a finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst*. 2008, č. 1. ISSN 1211-4189. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6320426>

KAMENÍČKOVÁ, Věra. Jak jsou na tom malé obce. *Obec a finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst*. 2010, č. 5. ISSN 1211-4189. Dostupné z:
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6468278>

KAMENÍČKOVÁ, Věra. Stojí za to usilovat o slučování?. *Obec a finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst*. 2003, č. 4. ISSN 1211-4189. Dostupné z:
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5637922>

KUKLIŠ, Peter. *Medziobecná spolupráca*. In: *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*. 2002, roč. 85, č. 2, s. 141-154. ISSN 0032-6984

10.3 Internetové zdroje

Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje. *Stručně o IDS JMK* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.idsjmk.cz/strucne.aspx>

Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz>.

Malý lexikon obcí České republiky. Český statistický úřad [online]. 2015 [cit. 2016-04-6]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Mikroregion Hustopečsko. [online]. 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.hustopecko.net/mapy-turisticky-ch-informaci/ms-65/p1=65>

Národní síť Místních akčních skupin České republiky. *Místní akční skupiny* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Obce Slovenskej republiky: Slovenská republika- sumárne údaje [online]. 2016 [cit. 2016-16-04]. Dostupné z: http://www.sodbtn.sk/obce/index_kraje.php

Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2015: Český statistický úřad, [online]. 2015 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-1-1-2015>.

Regionální informační servis. *Mikroregiony* [online]. 2014 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony>

Retrospektivní přehled o počtu obyvatel a domů v letech 1869 - 2011 v krajích a okresech. Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20537734/13008415cr.pdf/a2d9a373-ba30-45f5-937b-c87225836df3?version=1.0>

Rozložení a koncentrace obyvatelstva České republiky. Český statistický úřad [online]. 2004 [cit. 2016-04-6]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/25385875/15506946+kap_I_02.pdf/2598f8f9-a24e-44f2-a4b3-f783b2282b67?version=1.0

Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://notes2.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/index>

Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2016-04-20].

Dostupné z: <http://scitani.cz/>

Stanovy dobrovolného svazku obcí Mikroregion Hustopečsko. *Mikroregion Hustopečsko: Srdce jižní Moravy* [online]. 2010 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z:

http://www.hustopecko.net/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=500105&id_dokumenty=1598

The World Factbook: Europe. *Central Intelligence Agency* [online]. 2016 [cit. 2016-16-04].

Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/fr.html>

Vybrané statistické údaje za obec. Český statistický úřad [online]. 2016 [cit. 2016-04-20].

Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>

Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. 2016 [cit. 2016-04-20].

Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

10.4 Legislativa

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992. In: *Sbírka zákonů*. 1992, 1. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 1992. Dostupné z:

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů*. 2000, 38. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

11 Přílohy

Příloha 1- Otázky řízeného rozhovoru

Příloha 2- Počet obyvatel v obcích

Příloha 3- Struktura obyvatel obcí

Příloha 4- Fotodokumentace

Příloha 5- CD s přepisy rozhovorů

Příloha 1- Otázky řízeného rozhovoru

Záznamový arch pro řízené rozhovory s představiteli obcí v rámci dobrovolného svazku obcí „Mikroregion Hustopečsko“

Problematika dosavadní fungování meziobecní spolupráce:

1. Jaký byl hlavní podnět pro vstup do svazku? Měli jste nějaká očekávání při vstupu do svazku?
2. Byla Vaše očekávání splněna?
3. Kdo měl ve Vaší obci největší zájem zapojit se do svazku obcí?
  - a) Představitelé obce
  - b) Zájmové skupiny občanů
  - c) Jednotliví občané
  - d) Jiné subjekty:
4. Jaké jsou nejvýznamnější konkrétní výhody, které dosud poskytla pro Vaši obec meziobecní spolupráce?
5. Vyskytly se za dobu spolupráce nějaké problémy? Pokud ano jaké?
6. Jsou nějaké příčiny těchto problémů?
7. Spatřujete nějaká východiska řešení těchto problémů? Uveďte návrhy.
8. V rámci územního rozvoje spatřujete činnost dobrovolného svazku jako:
  - a) Velmi pozitivní
  - b) Pozitivní
  - c) Neutrální- dopady jsou zanedbatelné
  - d) Negativní
  - e) Velmi negativní
9. Zatěžuje Vás nějakým způsobem práce pro svazek obcí?
10. Kolik hodin měsíčně průměrně věnujete činností, které jsou spojené s činností svazku obcí?
11. Uvažovali jste někdy v minulosti o eventuálním vystoupení ze svazku obcí? Pokud ano, uveďte prosím důvod.
12. Jsou nějaké obce ve svazku zvýhodněny? Např.: malé či velké obce, konkrétní obce zajišťující fungování svazku apod.?

Problematika budoucí podoby meziobecní spolupráce:

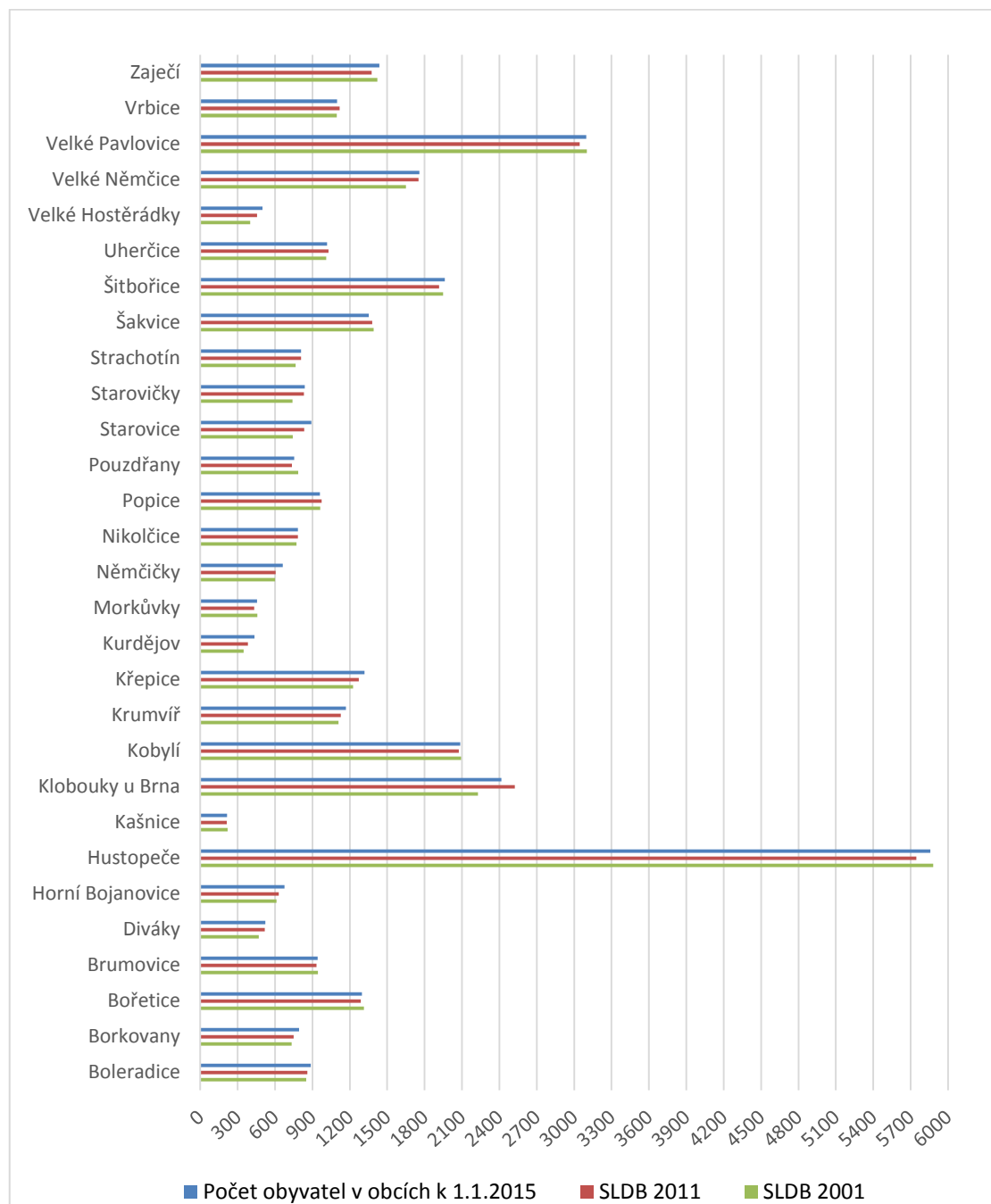
13. Jaká jsou Vaše očekávání od budoucí meziobecní spolupráce z dlouhodobého hlediska?
14. Chtěli byste spolupráci z hlediska rozsahu aktivit:
  - a) Rozšířit na další jiné aktivity popř. oblasti. O jaké konkrétní aktivity?
  - b) Zúžit – řešení jen těch nejdůležitějších problémů. Na které problémy se konkrétně zaměřit a které naopak konkrétně zúžit?
  - c) Zůstat ve stávajícím rozsahu
15. Chtěli byste spolupráci v rámci svazku obcí nějakým způsobem zlepšit?
16. Je podle Vás meziobecní spolupráce efektivním nástrojem pro zajištění rozvoje malých obcí v rámci Vašeho svazku obcí nebo je potřeba najít pro budoucí rozvoj malých obcí jiné efektivnější způsoby řešení? Pokud jiné řešení, tak jaké?

Závěrečné otázky- profil respondenta:

17. Jakou zastáváte funkci v rámci obce a v rámci dobrovolného svazku obcí?
18. Jak dlouho působíte v těchto funkcích?
19. Ve své funkci v rámci obce působíte jako:
  - a) Uvolněný
  - b) Neuvolněný
20. Působil/a jste už dříve v zastupitelstvu? Jak dlouho?
21. Je zde něco důležitého, co ještě nebylo zmíněno a co je významné z hlediska meziobecní spolupráce svazku obcí Hustopečsko?
22. Máte zájem o výsledky tohoto šetření?
  - a) Ano
  - b) Ne

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval/a tomuto rozhovoru!

Příloha 2 - Počet obyvatel v obcích

Obr. 13 Počet obyvatel v obcích svazku „Mikroregion Hustopečsko“

Pramen: SLDB 2001, SLDB 2011, Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2015, vlastní zpracování

Příloha 3- Struktura obyvatel obcí

Tab. 6: Struktura obyvatel obcí dle SLDB 2011

Obec	Obyvatel celkem	Obyv. - věk: 0 - 14 - celkem	Obyv. - věk: 0 - 14 - v %	Obyv. - věk: 15 - 64 - celkem	Obyv. - věk: 15 - 64 - v %	Obyv. - věk: 65 a více - celkem	Obyv. - věk: 65 a více - v %
Kašnice	860	22	2,56	137	15,93	53	6,16
Kurdějov	749	51	6,81	278	37,12	52	6,94
Boleradice	1289	125	9,70	584	45,31	149	11,56
Borkovany	933	110	11,79	510	54,66	122	13,08
Bořetice	518	179	34,56	909	175,48	196	37,84
Brumovice	629	124	19,71	640	101,75	167	26,55
Diváky	5746	93	1,62	355	6,18	68	1,18
Horní Bojanovice	212	98	46,23	432	203,77	98	46,23
Hustopeče	2524	839	33,24	4058	160,78	836	33,12
Klobouky	2074	349	16,83	1577	76,04	394	19,00
Kobylí	1127	280	24,84	1419	125,91	375	33,27
Krumvíř	1273	629	49,41	2996	235,35	769	60,41
Křepice	381	210	55,12	895	234,91	165	43,31
Morkůvky	432	59	13,66	298	68,98	73	16,90
Němčičky	605	88	14,55	405	66,94	106	17,52
Nikolčice	784	147	18,75	703	89,67	179	22,83
Popice	974	156	16,02	691	70,94	127	13,04
Pouzďřany	736	303	41,17	1394	189,40	306	41,58
Starovice	834	132	15,83	609	73,02	91	10,91
Starovičky	831	135	16,25	578	69,55	117	14,08
Strachotín	808	123	15,22	564	69,80	120	14,85
Šakvice	1380	180	13,04	978	70,87	215	15,58
Šitbořice	1916	273	14,25	1354	70,67	286	14,93
Uherčice	1029	145	14,09	729	70,85	150	14,58
Velké Hostěrádky	456	72	15,79	311	68,20	72	15,79
Velké Němčice	1752	217	12,39	1040	59,36	222	12,67
Velké Pavlovice	3044	387	12,71	2131	70,01	510	16,75
Vrbice	1119	173	15,46	772	68,99	174	15,55
Zaječí	1375	213	15,49	1001	72,80	157	11,42

Pramen: SLDB 2011, vlastní zpracování

Příloha 4- Fotodokumentace (Pramen: Vlastní foto)

Čistírna odpadních vod Zaječí

Cyklostezka Hustopeče - Šakvice

Národní přírodní rezervace Pouzdřanská step

Pohled na obec Zaječí od Hustopečí -
ukázka rovinatého terénu Jižní Moravy